

Кафедра географії та туризму

ПРОГРАМА ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

Комплексний іспит з фахових дисциплін

для здобувачів денної та заочної форми навчання
рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань: 24 "Сфера обслуговування"
спеціальність: 242 "Туризм"
освітня програма: " Туризм "

Берегове
2025

ПРОГРАМА ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ. Комплексний іспит з фахових дисциплін для здобувачів денної та заочної форм здобуття освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування», спеціальність 242 «Туризм», освітня програма «Туризм»/ Укладачі: Товт А., Бергхауер О., Фодор Д., Моца А. Берегове: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, 2025. 41 с.

Укладачі:

Атілла Товт – PhD, доцент кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II, гарант ОП «Туризм»;

Олександр Бергхауер – к.г.н., доцент., доцент кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II;

Дюло Фодор – к.г.н., доцент., доцент кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II;

Андрій Моца – к.ю.н., доцент., доцент кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II;

Розглянуто і рекомендовано для використання у навчальному процесі
на засіданні кафедри географії та туризму ЗУІ ім. Ф. Ракоці II
(«21» серпня 2025 року, протокол № 8.)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	6
II. ТЕМАТИКА ДИСЦИПЛІН, ЗА ЯКИМИ ПРОВОДИТЬСЯ КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ІСПИТ.....	13
III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ, НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ЄВРОПЕЙСЬКОЮ (ECTS) І НАЦІОНАЛЬНОЮ СИСТЕМАМИ ОЦІНЮВАННЯ.....	19
IV. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ...	22
V. ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ.....	25
VI. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.....	26
VII. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	26

ВСТУП

Програма комплексного іспиту з фахових дисциплін для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 24 "Сфера обслуговування", спеціальності 242 "Туризм", освітньої програми "Туризм" в Закарпатському угорському інституті імені Ф. Ракоці II підготовлена на підставі:

- ✓ Законів України "Про освіту" та "Про вищу освіту";
- ✓ Статуту ЗУІ;
- ✓ Стандарту вищої освіти за спеціальністю 242 "Туризм" для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;
- ✓ Освітньої програми "Туризм";
- ✓ Положення про організацію освітнього процесу в ЗУІ;
- ✓ Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у ЗУІ;
- ✓ Положення про оскарження оцінювання процедури та результатів оцінювання контрольних заходів;
- ✓ Положення про академічну доброчесність в ЗУІ.

Комплексний атестаційний іспит – це комплекс кваліфікаційних завдань, які дозволяють виявити рівень підготовки студентів, ступінь володіння професійними знаннями та уміннями виконання виробничих функцій, зазначених в освітньо-професійній програмі.

Мета комплексного атестаційного іспиту – виявлення рівня засвоєння теоретичних знань та практичних навичок студентів, їх відповідності вимогам стандарту вищої освіти.

На комплексний атестаційний іспит виносяться наступні дисципліни:

1. Організація туризму (Основи туризмознавства, Організація туристичних подорожей, Організація екскурсійної діяльності, Організація транспортного обслуговування, Організація анімаційної діяльності, Туроперейтинг);
2. Сучасні різновиди туризму (Сучасні різновиди туризму, Активний туризм, Сільський туризм, Лікувально-оздоровчий туризм, Еногастрономічний туризм);
3. Географія туризму (Географія туризму світу, Географія туризму України, Географія туризму світу, Географія туризму Закарпаття);
4. Рекреаційні комплекси світу;
5. Історія туризму;
6. Правове регулювання туристичної діяльності;
7. Основи безпеки в туристичній діяльності;
8. Маркетинг у туризмі;
9. Основи наукових досліджень;
10. Організація готельного господарства;
11. Туристичне краєзнавство;
12. Організація ресторанного господарства;
13. Економіка ціноутворення в галузі туризму;
14. Менеджмент у туризмі;
15. Інформаційні системи та технології в туризмі.

Розділи програми підготовлені на основі робочих програм дисциплін, що увійшли до складу комплексного атестаційного іспиту. Програма складається з наступних розділів:

I. Пояснювальна записка.

II. Тематика, за якими проводиться комплексний атестаційний іспит.

III. Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів за європейською (ECTS) і національною системами оцінювання.

IV. Перелік питань комплексного атестаційного іспиту.

V. Зразок екзаменаційного білету.

VI. Список рекомендованої літератури.

Засоби діагностики якості вищої освіти включають питання до іспитів і заліків, тести, задачі та ін., розробляються викладачами відповідно до Стандартів вищої освіти та Освітньо-професійної програми, видів контролю: вхідного, поточного, підсумкового, відтермінованого (контролю залишкових знань).

При підготовці до комплексного атестаційного іспиту здобувачам вищої освіти рекомендується користуватися літературою, список якої наведено у сьомому розділі.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Вихідні положення Стандарту вищої освіти МОН України про комплексний атестаційний іспит за спеціальністю 242 "Туризм".

Відповідно до Стандарту вищої освіти МОН України у ЗУІ вибрано структуру завдань атестації випускників згідно з наступним варіантом – комплексний атестаційний іспит та публічний захист кваліфікаційної роботи.

Комплексний атестаційний іспит за спеціальністю 242 "Туризм" включає завдання нормативних дисциплін "Організація туризму (Основи туризмознавства, Організація туристичних подорожей, Організація екскурсійної діяльності, Організація транспортного обслуговування, Організація анімаційної діяльності, Туроперейтинг)", „Сучасні різновиди туризму (Сучасні різновиди туризму, Активний туризм, Сільський туризм, Лікувально-оздоровчий туризм, Еногастрономічний туризм)", Географія туризму (Географія туризму світу, Географія туризму України, Географія туризму Закарпаття)", „Рекреаційні комплекси світу", „Історія туризму", „Правове регулювання туристичної діяльності", „Основи безпеки в туристичній діяльності", „Маркетинг у туризмі", „Основи наукових досліджень", „Організація готельного господарства", „Туристичне краєзнавство", „Організація ресторанного господарства", „Економіка ціноутворення в галузі туризму", „Менеджмент у туризмі", „Інформаційні системи та технології в туризмі".

1.2. Цілі й функції комплексного атестаційного іспиту, компетентності здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та результати навчання

Комплексний атестаційний іспит за спеціальністю 242 "Туризм" повинен визначати рівень засвоєння здобувачами вищої освіти матеріалів наведених вище дисциплін, вміння самостійно аналізувати складні явища та процеси сфери туризму, активно використовувати набуті знання у своїй професійній та суспільній діяльності.

Комплексний атестаційний іспит є продовженням навчально-виховного процесу, складовою частиною завершального етапу підготовки бакалаврів за спеціальністю 242 "Туризм".

Цілі іспиту зумовлюють і його функції. Головною з них є контроль та оцінка рівня знань, отриманих здобувачами вищої освіти протягом періоду навчання.

Реалізація цієї функції припускає перевірку методологічних та теоретичних принципів, проблем і положень наведених вище дисциплін. Особливу увагу необхідно приділяти виявленню знань та вмінь здобувача вищої освіти аналізувати сучасні тенденції розвитку галузі туризму як в Україні так і у світі.

Комплексний атестаційний іспит виконує ще й важливу виховну функцію. У конкретному вираженні вона проявляється у вмінні здобувачами вищої освіти самостійно, логічно й послідовно висловлювати свої фахові переконання, здійснювати самоконтроль та критично оцінювати власні знання і навички.

Комплексний атестаційний іспит, за умов всебічного аналізу його результатів, дозволяє найбільш вичерпно з'ясувати позитивний досвід та недоліки в організації, змісті й методиці викладання фахових дисциплін, а також самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Все це дає можливість визначити конкретні заходи щодо удосконалення викладання фахових дисциплін, накреслити шляхи поліпшення взаємозв'язку у їх викладанні.

Таким чином, комплексний атестаційний іспит є засобом всебічного впливу на особистість здобувача вищої освіти і має контрольну, пізнавальну та виховну функції.

Комплексний атестаційний іспит повинен визначати рівень отримання компетентностей здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а саме:

- К01. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- K02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- K03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- K04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.
- K05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації.
- K07. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- K08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- K09. Вміння виявляти, ставити і вишукувати проблеми.
- K10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- K11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- K12. Навички міжособистісної взаємодії.
- K13. Здатність планувати та управляти часом.
- K14. Здатність працювати автономно та в команді.
- K15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.
- K16. Здатність застосовувати знання на практиці.
- K17. Здатність аналізувати рекреаційно – туристичний потенціал територій.
- K18. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.
- K19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.
- K20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).
- K21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.
- K22. Розуміння принципів і процесів формування та організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та його підсистем.
- K23. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.
- K24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію,
- уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.
- K25. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.
- K26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу
- K27. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.
- K28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення та несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнання міжкультурних проблем у професійній практиці
- K29. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.
- K30. Уміння працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

Основні результати навчання:

- ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного

законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

- ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.
- ПР03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.
- ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.
- ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.
- ПР06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.
- ПР07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.
- ПР08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.
- ПР09. Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.
- ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).
- ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.
- ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.
- ПР13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.
- ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.
- ПР15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.
- ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.
- ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.
- ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.
- ПР19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.
- ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.
- ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.
- ПР22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

1.3. Загальні вимоги до організації комплексного атестаційного іспиту за спеціальністю 242 "Туризм" в Закарпатському угорському інституті ім. Ференца Ракоці II

Організаційна підготовка до комплексного атестаційного іспиту проводиться згідно з наказом ректора Інституту. Кафедра географії та туризму організує підготовку до комплексного атестаційного іспиту за задалегідь розробленим планом.

Для підготовки і складання іспитів виділяється не менше п'яти навчальних днів, протягом яких організовується читання оглядових лекцій з відповідним обсягом годин, проведення групових та індивідуальних консультацій.

1.4. Формування Екзаменаційної комісії (ЕК)

Створення та організація роботи Екзаменаційної комісії здійснюється відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у ЗУІ.

Формування, організацію роботи та контроль за діяльністю екзаменаційних комісій здійснює ректор Закарпатського Угорського Інституту імені Ференца Ракоці II. Строк повноважень Екзаменаційної комісії становить один календарний рік.

Завданнями екзаменаційних комісій є:

✓ комплексна перевірка й оцінка теоретичної та практичної фахової підготовки здобувачів вищої освіти відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня, ступеня вищої освіти (СВО);

✓ прийняття рішення про присвоєння випускникам відповідної кваліфікації та щодо видачі диплома (диплома з відзнакою з урахуванням рекомендації випускової(их) кафедри (кафедр), предметної (циклової) комісії);

✓ розробка пропозицій щодо подальшого поліпшення якості підготовки фахівців з відповідного напрямку підготовки (спеціальності).

Екзаменаційна комісія створюється щороку як єдина для усіх форм навчання у складі голови та членів ЕК з кожного напрямку підготовки (спеціальності) та певних ОКРта СВО. Залежно від кількості випускників можливе створення декількох комісій з одного напрямку підготовки (спеціальності) або однієї комісії для кількох споріднених напрямів підготовки (спеціальностей) у межах відповідної галузі знань.

Головою ЕК призначається фахівець у відповідній галузі або провідний науковець відповідного напрямку наукової діяльності. Головою екзаменаційної комісії може призначатись науково-педагогічний (педагогічний) працівник з напрямку підготовки (спеціальності), який не є працівником ЗУІ. Одна й та сама особа може бути головою екзаменаційної комісії не більше трьох років поспіль.

Персональний склад членів екзаменаційної комісії затверджується наказом ректора ЗУІ не пізніше ніж за місяць до початку роботи ЕК. Кількість членів екзаменаційної комісії становить не більше чотирьох осіб (в окремих випадках кількість членів екзаменаційної комісії може бути збільшено до шести осіб).

1.5. Організація і порядок роботи екзаменаційної комісії

Екзаменаційні комісії працюють у строки, визначені графіком навчального процесу на поточний навчальний рік, що розробляється на основі навчальних планів напрямів підготовки та спеціальностей, затверджується керівником ЗУІ і доводиться до випускових кафедр. Розклад роботи кожної екзаменаційної комісії, узгоджений з головою екзаменаційної комісії, готується відповідною випусковою кафедрою, подається до навчального відділу, де складається загальний розклад роботи екзаменаційних комісій, який затверджується керівником ЗУІ не пізніше ніж за місяць до початку проведення атестації.

Не пізніше ніж за один день до початку атестації відповідальним працівником навчального підрозділу до ЕК подаються:

- наказ (витяг з наказу) ЗУІ про затвердження персонального складу екзаменаційної комісії з напрямку підготовки (спеціальності);
- розклад роботи екзаменаційної комісії;
- списки студентів (за групами), допущених до складання екзаменаційної атестації;
- подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту дипломної роботи;
- зведена відомість про виконання студентами навчального плану й отримані ними оцінки з теоретичних дисциплін, курсових проектів і робіт, практик тощо протягом усього строку навчання;
- залікові книжки (індивідуальні плани) студентів, допущених до складання екзаменаційної атестації;
- результати наукової (творчої) роботи студентів, допущених до складання екзаменаційної атестації;
- екзаменаційні матеріали (екзаменаційні білети, комплексні кваліфікаційні завдання тощо), розроблені відповідно до програми екзамену;
- рекомендація випускової кафедри (витяг з протоколу засідання кафедри) тощо.

Складання Комплексного атестаційного іспиту проводиться на відкритому засіданні ЕК за участю не менше половини її складу за обов'язкової присутності голови екзаменаційної комісії.

1.6. Вихідні умови проведення комплексного атестаційного іспиту за спеціальністю 242 "Туризм" в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II

До комплексного атестаційного іспиту за спеціальністю 242 «Туризм» допускаються здобувачі вищої освіти, які закінчили вивчення всіх теоретичних дисциплін, склали всі заліки й іспити згідно з навчальним планом бакалавра.

Комплексний атестаційний іспит проводиться письмово або усно у формі відповідей на питання білета. У процесі підготовки відповідей здобувач вищої освіти може користуватися навчальними програмами з відповідних курсів для закладів вищої освіти.

Складання Комплексного атестаційного іспиту проводиться на відкритому засіданні ЕК за участю не менше половини її складу за обов'язкової присутності голови екзаменаційної комісії.

Тривалість комплексного атестаційного іспиту одного здобувача вищої освіти – не більше 30 хвилин. Тривалість засідання не повинна перевищувати шести годин на день.

1.7. Методичні поради здобувачу вищої освіти з підготовки відповідей на питання екзаменаційного білета

Отримавши екзаменаційний білет, здобувач вищої освіти знайомиться із змістом питань, визначає місце кожного з них у загальній структурі фахової підготовки.

Здобувачі вищої освіти надається можливість користуватися програмами з кожної дисципліни, що включені до комплексного атестаційного іспиту з фахових дисциплін.

Визначивши логіку відповіді на питання, потрібно скласти розгорнутий план відповіді у формі окремих тез, враховуючи при цьому зміст відповідних першоджерел, а також сучасний стан соціально-економічного розвитку України. Важливо також визначити для себе категоріальний апарат, на основі якого буде розглядатися зміст питання.

У разі сумніву щодо розуміння сформульованих у білеті питань здобувач вищої освіти має право звернутися за поясненням до екзаменаційної комісії.

1.8. Про форму проведення комплексного атестаційного іспиту

До початку іспиту група здобувачів вищої освіти, які складають його за розкладом у цей день, запрошується в аудиторію, де відбувається засідання ЕК.

Голова комісії вітає здобувачів вищої освіти з початком атестаційного іспиту, знайомить їх зі складом ЕК і коротко пояснює порядок її роботи.

Враховуючи режим роботи комісії, до іспиту запрошуються одночасно не більше 4-х здобувачів вищої освіти. Кожному з них для підготовки відповідей виділяють окремий стіл. Необхідні записи здобувач вищої освіти робить на стандартних аркушах, що видаються комісією.

Кульмінаційна частина іспиту – заслуховування комісією відповідей здобувача вищої освіти. Якщо останній відхиляється у бік від сформульованих у білеті питань, голові комісії необхідно спрямувати відповідь здобувача вищої освіти у правильному напрямі. Члени комісії, з дозволу голови ЕК, мають право задавати уточнюючі й додаткові питання. Методично доцільно задавати питання після відповідей здобувача вищої освіти на всі питання екзаменаційного білета.

Якщо здобувач вищої освіти допускає у відповіді помилки, його треба негайно виправляти. При необхідності можна супроводжувати свої зауваження короткими поясненнями, щоб запобігти можливим повторенням аналогічних помилок у наступних відповідях здобувача вищої освіти.

Додаткові питання члени комісії задають на атестаційному іспиті за таких обставин:

- відповідь здобувача вищої освіти не достатньо повна, позбавлена логічності й визначеності;
- у відповіді допущені суттєві помилки;
- виникають сумніви в оцінці знань здобувача вищої освіти.

Уточнюючі й додаткові питання треба чітко сформулювати. Члени комісії повинні пам'ятати про необхідність підтримки на іспиті невимушеної, доброзичливої обстановки, яка сприятиме спокійній підготовці здобувачів вищої освіти до відповідей.

Разом з тим важливо органічно поєднувати на атестаційному іспиті високу вимогливість і об'єктивність в оцінках, індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти у визначенні рівня їх знань.

1.9. Методика оцінки результатів комплексного атестаційного іспиту

Одним із шляхів реалізації критеріїв екзаменаційних оцінок, зменшення впливу суб'єктивності на їх визначення може бути використання «Робочої оціночної картки члена ЕК» (табл. 1).

**Робоча оціночна картка члена Екзаменаційної комісії
Комплексного атестаційного іспиту за спеціальністю
242 «Туризм»**

Член комісії   ПІБ   Група   Дата засідання ЕК

№	ПІБ здобувача вищої освіти	Допоміжна інформація (середній бал, «диплом з відзнакою» тощо)	Теоретичне питання №1	Теоретичне питання №2	Додаткові питання	Оцінка		
						Бали	Національна шкала	ЄКТС
1	ПІБ							
2	ПІБ							
...								

Картка побудована на засадах виділення основних і додаткових оціночних елементів із суми знань, умінь, навичок, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти у процесі вивчення фахових дисциплін в поєднанні з його здатністю користуватися набутими теоретичними знаннями у практичній діяльності. Відомості про здобувачів вищої освіти групи в розділі картки «Допоміжна інформація» вносяться членом ЕК до початку іспиту за даними, що надаються Відділом контингенту студентів. Після завершення відповіді здобувача вищої освіти кожен член ЕК виставляє свою попередню екзаменаційну оцінку. Робоча оціночна картка дає змогу ясно бачити й враховувати багато складових в оцінці відповідей здобувача вищої освіти.

1.10. Оформлення результатів комплексного атестаційного іспиту

Рішення щодо оцінки знань здобувача вищої освіти приймається ЕК на закритому засіданні відкритим голосуванням простою більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. За умов рівності кількості голосів вирішальним є голос голови.

Результати письмових екзаменаційних екзаменів оголошуються головою екзаменаційної комісії після перевірки робіт не пізніше наступного робочого дня, а оцінки з усних екзаменів оголошуються в день їх складання (захисту).

Здобувачам вищої освіти, які не склали комплексний атестаційний іспит з поважних причин (підтверджених документально), проректором Інституту йому може бути надана можливість складання іспиту з іншою групою здобувачів вищої освіти.

Протоколи засідання ЕК, залікові книжки з проставленими в них оцінками підписуються головою і членами комісії.

За незгоди з оцінкою за комплексний атестаційний іспит здобувач вищої освіти має право не пізніше наступного робочого дня, що слідує за днем оголошення результату іспиту, подати апеляцію на ім'я проректора з науково-педагогічної роботи. Розгляд апеляційної скарги відбувається відповідно до вимог *Положення про оскарження оцінювання процедури та результатів оцінювання контрольних заходів в ЗУІ*.

II. ТЕМАТИКА ДИСЦИПЛІН, ЗА ЯКИМИ ПРОВОДИТЬСЯ КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ІСПИТ

Тематика дисципліни " Організація туризму (Основи туризмознавства)".

Науковий підхід до туризму. Класифікація туризму. Складові туристичного попиту. Турист, як втілення туристичного попиту. Структура туристичної пропозиції. Центральний елемент туристичної пропозиції: привабливість. Інфра- та супраструктура туризму. Туризм, як система. Історія розвитку туризму. Туристичний продукт. Впливи туризму. Туристична політика. Планування та розвиток у туризмі.

Тематика дисципліни " Організація туризму (Організація туристичних подорожей)".

Вступ. Туристичні фірми як суб'єкт туристичного ринку. Туроператори та турагенти. Умови створення та функціонування туристичного агентства. Матеріальна база та кадрове забезпечення туристичної фірми. Туристичні формальності та умови їх виконання. Страхування в туризмі. Безпека туристичних подорожей. Шкала потреб клієнтів та формування психологічного портрету потенційних туристів. Техніка та технологія продажів в туристичній фірмі. Форми та стилі обслуговування клієнтів. Туристичні документи та правила їх оформлення. Бронювання туристичного обслуговування. Організація туристичного обслуговування, його контроль, облік та розрахунки. Претензійна робота в туризмі.

Тематика дисципліни " Організація туризму (Організація екскурсійної діяльності)".

Вступ. Основні поняття. Історія розвитку екскурсоводства. Теоретичні основи завдання екскурсовода. Екскурсовод. Головні характерні риси групової поїздки. Роль комунікація в роботі екскурсовода. Класифікація турів та екскурсій. Тематична структура екскурсії. Документи, які мають бути надані екскурсоводу. Організація та супровід в'їзних та виїзних груп. Методика проведення екскурсій у містах. Побудова та правила стандартної пішохідної екскурсії містом. Тури. Особливості проведення автобусних турів. Правила організації та проведення факультативних програм. Тематичні маршрути, події екскурсії. Незвичайні місцевості екскурсоводства. Надзвичайні ситуації під час екскурсійної діяльності. Конфліктологія, переконання. Типологія туристів. Методика екскурсоводства та його практика. Головні етапи створення туристичних маршрутів. Практичні питання щодо створення маршрутів. Екскурсія містом Берегове. Тематичні маршрути Закарпаттям.

Тематика дисципліни "Організація туризму (Організація транспортного обслуговування)".

Загальна характеристика організації транспортних послуг в туризмі. Роль і місце транспортних послуг на туристичному ринку. Стан транспортної системи обслуговування туристів. Класифікація транспортних подорожей і транспортних засобів. Використання транспортних засобів при туристичних подорожах. Поняття туризму й туриста. Поняття туристичного продукту. Роль і види транспортних послуг у складі туристичного продукту. Види й засоби перевезень у туризмі і їх характеристики. Мотивація вибору виду перевезення. Удосконалювання конструкцій засобів і систем перевезення. Історія автомобіля, етапи розвитку. Види автомобілів для цілей туризму й подорожей. Дороги й автомагістралі. Види й призначення. Трансконтинентальні маршрути. Структура забезпечення й організація перевезень. Рухомий склад. Організація перевезень. Спеціальні поїзди. Повітроплавання й авіація. Річкові подорожі й туризм. Річкові басейни й озерні системи. Річкові пасажирські перевезення. Водні маршрути для пасажирських перевезень і туризму.

Тематика дисципліни "Організація туризму (Організація анімаційної діяльності)".

Основи організації анімаційних послуг в туризмі. Історія організації дозвілля в різні періоди розвитку людства. Організація анімаційних послуг в готелях і туристичних комплексах.

Роль аніматорів в організації і реалізації анімаційних програм. Організація ігрової анімації. Організація спортивної анімації. Музична анімація. Танцювальна анімація. Специфіка вербальної анімації. Організація анімаційних шоу. Свято як основа комплексної анімації. Карнавальна анімація. Інноваційні форми анімаційної діяльності.

Тематика дисципліни "Організація туризму (Організація анімаційної діяльності)".

Понятійний апарат туropolерейтингу. Умови створення туropolераторської фірми. Туристичний продукт як предмет діяльності туropolератора. Основні етапи розробки та впровадження турпродукту на ринок. Договірні стосунки туropolератора з постачальниками послуг. Документообіг у туropolерейтингу. Фінансові та облікові аспекти туropolерейтингу. Якість та безпека в роботі туropolератора. Інформаційні технології в туropolерейтингу. Вітчизняний туropolерейтинг в період пандемії Ковід-19 та посилення російської агресії.

Тематика дисципліни "Сучасні різновиди туризму (Сучасні різновиди туризму)".

Базові поняття: відвідувач, мандрівник, турист. Значення туризму у світовій економіці. Значення туризму в Україні. Соціокультурні характеристики туризму, термінологічний дискурс, класифікаційний дискурс, структура туризму. Місце людини в туристичній сфері: типи, статуси та ролі. Структура особистості, види статусу, соціальна роль, спрямованість особистості. Поведінка людини: соціологічний дискурс. Соціологічні погляди на поведінку людини. Модель туристичної поведінки. Теорії щодо поведінки людини туриста. Структура та функції туристичної діяльності. Природні та соціальні потреби. Класифікація туристичної діяльності. Економічна діяльність. Форми трудової діяльності. Аналіз туристичної діяльності туристів, які приїжджають на Закарпаття (Туристичний імідж Закарпаття). Класифікація туризму за видами залежно від критеріїв. Основні форми туризму. Класифікація туризму за охопленням території. Транс'європейська транспортна мережа. Класифікація туризму за терміном поїздки. Класифікація туризму за сезонністю та інтенсивністю турпотoku. Літній (зелений) туризм. Зимовий (білий) туризм. Класифікація туризму за принципом оплати та організацією продаж. Класифікація туризму за ступенем організованості. Класифікація туризму за соціо-демографічними ознаками. Класифікація туризму за формою організації подорожі та обслуговування. Класифікація туризму за засобами пересування. Класифікація туризму за метою подорожі.

Тематика дисципліни "Сучасні різновиди туризму (Активний туризм)".

Активний туризм, як суспільне явище. Передумови активного туризму з точки історії подорожей / суспільства / культури. Визначення поняття активного туризму. Класифікація видів активного туризму. Техніка безпеки при організації активного туризму. Елементи пропозиції активного туризму та характерні попиту. Ринок туристичних продуктів активного туризму, тренди. Міжнародний огляд. Активний туризм в Україні. Активний туризм на Закарпатті. Присутність видів активного туризму в Україні та в країнах Європи/світу. Природні умови існування ринку. Особливості природних елементів. Співпраця з іншими туристичними продуктами, синергія. Розвиток туристичних продуктів, практика розвитку туристичних продуктів. Походи, гірські типи активного туризму. Безпека під час походів. Підготовка до походу. Вибір маршруту. Планування походу на Закарпатті. Створення детального плану походу та його кошторис. Забезпечення належного обладнання та засобів індивідуального захисту. Складові аптечки. Критерії безпеки. Перевезення поранених. Метод подолання природних бар'єрів. Головні загрози гірських туристичних походів. Здоров'я, безпека, тренуваність, спорт. Загрози природного та метеорологічного характеру. Організація велосипедного туризму та характерні риси поведінки. Велосипедна мережа EUROVELO. Планування велосипедного походу на Закарпатті. Створення детального плану походу та його кошторис. Організація водного туризму. Організація туристичного табору. Спеціальні критерії безпеки під час організації та проведення гірськолижних турів, катанні на човнах та прибережних відпочинках. Активний туризм та охорона навколишнього середовища. Основні принципи надання першої медичної допомоги.

Поняття провінціального та сільського туризму. Традиції сільського туризму в країнах Європи. Сільський туризм в Україні. Правовий підтекст та система організацій сільського туризму в Україні. Історія та сьогодення сільського туризму на Закарпатті. Туристичні заклади розміщення та їх типи. Привабливості та пропозиція сільського туризму. Система оцінювань в сільському туризмі. Критерії оцінювання. Продукти сільського туризму. Спеціалізація закладів розміщення. Спеціальні продукти сільського та агротуризму. Характерні риси попиту в сільському туризмі. Тренди в сільському туризмі. Важливість місцевих продуктів. Оцінка населених пунктів. Гастрономія та сільський туризм. Місце гастрономії в розвитку сільського туризму. Приготування їжі та його методи. Сільський гостинний стіл. Традиційна місцева архітектура, звичаї, традиції, культура. Гігієнічні завдання в сільських садибах. Навички щодо планування та організації програм. Навички організації заходів. Підготовка заходів. Процес організації заходів. Планування та менеджмент місцевих заходів.

Тематика дисципліни "Сучасні різновиди туризму (Лікувально-оздоровчий туризм)".

Подорожі з метою піклування про здоров'я як окремий вид туризму. Лікувально-оздоровчий туризм: сутність, функції. Медичний туризм. Велнес-туризм. Санаторно-курортний туризм. Спа-туризм. Історія виникнення та розвитку лікувально-оздоровчого туризму. Ресурсна база лікувально-оздоровчого туризму. Організаційно-правові основи лікувально-оздоровчого туризму. Особливості туроперейтингу в лікувально-оздоровчому туризмі. Особливості маркетингу в лікувально-оздоровчому туризмі. Лікувально-оздоровчий туризм в Закарпатті. Лікувально-оздоровчий туризм в Ужгородському районі. Лікувально-оздоровчий туризм в Мукачівському районі. Лікувально-оздоровчий туризм в Берегівському районі. Лікувально-оздоровчий туризм в Хустському районі. Лікувально-оздоровчий туризм в Тячівському районі. Лікувально-оздоровчий туризм в Рахівському районі.

Тематика дисципліни "Географія туризму (Географія туризму Закарпаття)".

Місце Закарпаття в туризмі України. Оцінка природних та рекреаційних ресурсів Закарпаття. Соціально-географічні ресурси туризму на Закарпатті. Оцінка культурно-рекреаційних ресурсів Закарпаття. Основні туристичні продукти Закарпаття та їх просторове розташування. Аналіз туристичного попиту на Закарпатті. Туристичні маршрути Закарпаття.

Тематика дисципліни "Географія туризму (Географія туризму України)".

Роль фізико-географічних властивостей в туризмі. Роль історико-культурних властивостей в туризмі. Глобальні тенденції в туризмі. Регіони СOT, основні напрями міжнародного туризму. Розвиток туризму в Україні. Особливості туризму в Україні. Туризм України в цифрах. Туристичні регіони України. Аспекти регіонального поділу. Загальна характеристика туристичних регіонів України. Інфраструктурні особливості України. Природні туристичні ресурси в Україні. Кліматичні- та геоморфологічні ресурси. Природні туристичні ресурси в Україні. Водні-, біологічні- та бальнеологічні ресурси. Екотуризм. Роль заповідників в українському туризмі. Антропогенні ресурси в туризмі. Історико-культурні туристські ресурси в Україні. Охорони культурних ресурсів. Історико-культурні об'єкти України включені до Світової спадщини ЮНЕСКО.

Тематика дисципліни "Географія туризму (Географія туризму світу)".

Просторові особливості розвитку туризму. Масовий і альтернативний туризм. Аналіз туристичних потоків та прибутків туризму. Глобальні тренди в туризмі. Екотуризм. Роль національних парків у туризмі. Спадщинний туризм. Основні регіони ВТО. Географічна характеристика Європи. Географія туризму країн Західної Європи. Країни Північної Європи. Географія туризму країн Центральної Європи. Країни Східної Європи. Країни Південної Європи. Країни Південно-Східної Європи. Географічна характеристика та туристичні регіони Африки. Країни Північної Африки. Національні парки та об'єкти Світової Спадщини ЮНЕСКО в регіоні. Країни Субсахарської (Чорної) Африки. Національні парки та об'єкти Світової спадщини

ЮНЕСКО в регіоні. Географічна характеристика Америки. Туристичні регіони Америки. Географічна характеристика Азії та Океанії. Туристичні регіони Азії та Океанії. Країни Південно-Західної Азії (Близького Сходу). Країни Південної Азії. Країни Південно-Східної Азії. Країни Східної Азії. Країни Австралії та Океанії (Австралійський Союз, Нова Зеландія, а також малі острівні країни Океанії).

Тематика дисципліни "Рекреаційні комплекси світу".

Основні поняття дисципліни: рекреація та рекреаційна діяльність, рекреаційно-туристське обслуговування, рекреаційні потреби, ТРС та ТРК, рекреаційні ресурси, рекреаційне природокористування й охорона природи. Рекреаційне районування, рекреаційні комплекси України та світу.

Тематика дисципліни "Історія туризму".

Подорожі в стародавньому світі. Подорожі в епоху середньовіччя. Подорожі та великі географічні відкриття в другій половині XV-XVI столітті. Розвиток подорожей в епоху просвітництва. Розвиток туризму на українських землях до початку XX століття. Становлення туристської справи в СРСР та Україні. Найважливіші події історичного минулого Закарпаття та події пов'язані з туризмом краю. Становлення туризму як масового явища. Сучасний стан туристської галузі України та Закарпаття

Тематика дисципліни "Правове регулювання туристичної діяльності".

Державно-правове регулювання туристичної діяльності. Правові засади туроператорської і турагентської діяльності. Правові аспекти туристично-екскурсійної діяльності. Особливості укладення договорів. Правове регулювання безпеки туризму. Звіт про діяльність туристичної організації Форма №1-ТУР. Програми розвитку туризму в Україні. Порядок оформлення виїзду українських громадян закордон. Стандартизація і сертифікація у сфері туризму. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері туристичної діяльності. Розробка пакета документів для створення туристичного підприємства.

Тематика дисципліни "Основи безпеки в туристичній діяльності".

Теоретичні основи безпечної діяльності в туризмі. Вплив навколишнього середовища на безпеку туристичної діяльності. Медичні аспекти безпеки в туризмі. Особиста безпека і безпека майна туристів. Техногенні небезпеки і безпека перевезення. Відпочинок на воді і його безпека. Безпека в'їзного та виїзного туризму. Безпека музейно-виставкової діяльності. Безпека туристів в готелях та відпочинкових комплексах. Забезпечення безпеки при проектуванні туру, туристських послуг та їх здійсненні.

Тематика дисципліни "Маркетинг у туризмі".

Теоретичні засади маркетингу. Особливості та перспективи розвитку маркетингу в туризмі. Маркетингове середовище суб'єктів туристичного ринку. Маркетингове поняття туристичного ринку та його основні характеристики. Споживча поведінка туристів. Сегментація ринку. Технологія маркетингових досліджень в туризмі. Маркетингова продуктова політика туристичного підприємства. Маркетингова цінова політика туристичного підприємства. Маркетингова політика збуту туристичного продукту. Політика маркетингових комунікацій туристичних підприємств і організації. Маркетингове планування. Організація та контроль маркетингової діяльності в туризмі. Цифровий маркетинг у туризмі. Маркетинг туристичних операторів і агентів.

Тематика дисципліни "Основи наукових досліджень".

Вступ. Організація науково-дослідної роботи студентів у закладі вищої освіти. Наукова організація дослідного процесу. Методологічні засади наукових досліджень. Зміст і етапи науково-дослідної роботи. Інформаційне забезпечення, обробка та аналіз матеріалів дослідження.

Підготовка кваліфікаційних робіт. Особливості підготовки наукових публікацій.

Тематика дисципліни "Організація готельного господарства".

Еволюція гостинності: з найдавніших часів до сьогодення. Виникнення сучасного готельного господарства. Виникнення готельної сфери в Україні. Сучасне готельне господарство Закарпаття. Історія розвитку готельної сфери у Європі. Поняття «засоби розміщення», їхня типологія. Інші поняття готельної індустрії. Класифікація готельних підприємств за призначенням. Класифікація готельних підприємств за рівнем комфорту. Сертифікація та атестація готелів та номерів. Категоризація готельних номерів за оснащенням та організації у Європі та в Україні. Класифікація готельних підприємств за місткістю, формою власності та функціонування. Мережі готелів у світі та в Україні. Підготовка до інвестування. Реалізація інвестицій. Введення в експлуатацію. Функціональні організаційні структури управління готелем. Будівля готелю. Приміщення готелю. Організація роботи служби прийому та розміщення в готелі: вимоги щодо персоналу. Особливості готельної індустрії. Організаційна структура готелю. Готельний менеджмент. Загальні обов'язки керівництва. Функціональні обов'язки комерційного директора. Директор F & B (ресторанна служба). Функціональні обов'язки менеджера інженерно-експлуатаційної служби. Функціональні обов'язки менеджера приймання і розміщення. Функціональні обов'язки головного адміністратора. Служба приймання і розміщення (Front Office): Гостьовий цикл. Професійні обов'язки покоївки. Функціональні обов'язки покоївки

Тематика дисципліни "Туристичне краєзнавство".

Історичний розвиток та сутність туристського краєзнавства. Історична періодизація туристського краєзнавства. Об'єкт, предмет, задачі та методи туристського краєзнавства. Природні краєзнавчо-туристичні ресурси України. Фортеці, замки і монастирі як краєзнавчо-туристичні об'єкти. Курортні ресурси України. Музеї, як об'єкти краєзнавчо-туристичної діяльності. Комплексна характеристика Закарпатської області. Природні туристичні та курортні ресурси краю. Історико-культурні ресурси краю. Етнографічна палітра області як туристичний потенціал. Проблеми розвитку туризму Закарпатської області.

Тематика дисципліни "Організація ресторанного господарства".

Ділові кола ресторанної справи. Основні поняття. Санепідеміологічні та гігієнічні норми. Гігієна кухні. НАССР - Система аналізу виробництва безпечної продукції. Принципи роботи НАССР. Нові технології ресторанної справи. Організація обігу товарів у туризмі. Навички приготування страв. Поставка товару, процеси приймання та передачі товару. Зберігання товару, закупівля. Виробництво. Основні терміни приготування страв. Процеси приготування страв. Склад страв. Кінцеві процеси приготування страв. Приготування холодних та гарячих страв. Реалізація. Традиційні методи реалізації продукції (методи подання страв), сучасні методи подання /самообслуговування/. Технічна база посуду. Практичні основи сервірування та подання страв. Обслуговування. Поведінка суб'єктів ресторанного господарства. Типи клієнтів. Прийоми складання серветок. Практичне заняття по обслуговуванню.

Класифікація напоїв. Алкогольні напої. Вино. Історія виготовлення вина. Виноград. Виготовлення вина. Основні типи вин. Шампанське. Виноробні регіони України. Найвідоміші винні краї Європи. Гармонійний підбір страв та напоїв. Відповідність вин до страв. Пиво. Виготовлення пива. Міцні алкогольні напої. Настойки: фруктові настойки, палінки, винні настойки, настойки із рослинної сировини. Лікери. Безалкогольні напої. Вода. Інші безалкогольні напої. Карта напоїв. Критерії рекомендації напоїв. Правила подання та реалізації напоїв. Світові бренди безалкогольних напоїв. Гастрономія, історія ресторанного господарства. Виникнення угорської та української кухні, її історія та притаманні страви. Міжнародні звичаї харчування, національні кухні, кухні та традиції сусідніх народів. Спеціальні дієтичні вимоги. Вивчення меню, дієт та цін. Складання меню та дієти. Основи гастрономії.

Тематика дисципліни " Економіка ціноутворення в галузі туризму".

Соціально-економічна сутність ціни. Економічні основи туристичної діяльності. Витрати підприємства та собівартість туристичного продукту. Механізм ринкового ціноутворення в туристичному бізнесі. Цінова політика туристичного підприємства. Особливості цінової політики на окремих етапах життєвого циклу товару. Інфляційні процеси та їх вплив на формування цін. Ціноутворення і конкуренція в туристичній галузі. Аналіз фінансових результатів діяльності туристичного підприємства.

Тематика дисципліни "Менеджмент у туризмі".

Основи менеджменту. Сутність і зміст менеджменту туризму. Історія розвитку науки менеджменту. Еволюція менеджменту туризму. Система менеджменту в туризмі. Організація як об'єкт управління. Туристичні організації як об'єкт управління. Управління внутрішнім і зовнішнім середовищем у туризмі. Функції менеджменту. Функціональна спрямованість менеджменту туризму. Планування. Організування та мотивування як загальні функції менеджменту. Контролювання та регулювання як загальна функція менеджменту. Система методів менеджменту та їх взаємозв'язок. Управлінські рішення в туризмі. Прийняття рішень у менеджменті туризму. Інформація і комунікації в менеджменті. Комунікаційний процес в управлінні туристичною діяльністю. Керівництво та лідерство в менеджменті туризму. Соціальна відповідальність в менеджменті туризму. Ефективний менеджмент – управління, орієнтоване на клієнта. Проблеми сучасної системи управління туризмом.

Тематика дисципліни "Інформаційні системи та технології в туризмі ".

Застосування комп'ютерної техніки в туризмі. Комунікація в соціальних мережах. Пошукові системи та рекомендаційні веб-сайти. Інтегроване готельна програмне забезпечення. Ознайомлення з програмою SPSS. Занесення отриманих даних в програму SPSS. Технології GPS. Системи редагування карт та маршрутів.

ІІІ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ, НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ЄВРОПЕЙСЬКОЮ (ECTS) І НАЦІОНАЛЬНОЮ СИСТЕМАМИ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти розроблено відповідно до чинного законодавства у сфері освіти України, наказів Міністерства освіти і науки України та Положення про організацію освітнього процесу Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці ІІ.

*Критерії оцінювання відповідей здобувачів вищої освіти
за спеціальністю 242 «Туризм»*

Завдання	Максимальна кількість балів при оцінюванні виконання завдань
1. Теоретичні запитання екзаменаційного білета № 1	50 балів
2. Теоретичне запитання екзаменаційного білета № 2	50 балів
Всього	100 балів

Максимально можлива бальна оцінка, яку може набрати здобувач вищої освіти за комплексний атестаційний іспит, дорівнює **100 балам**.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рівень якості підготовки бакалавра визначається з використанням систем оцінювання: Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «FX», «F»); національної («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Кожне питання, що включено до екзаменаційного білету, оцінюється в діапазоні від 0 до 25 балів.

Оцінка «Відмінно» (А) виставляється Екзаменаційною комісією при умові, що здобувач вищої освіти набрав 90-100 балів, дав повну і обґрунтовану відповідь на всі чотири питання екзаменаційного білету та на додаткові питання членів ЕК. При цьому здобувач вищої освіти показав, що він володіє сучасним економічним мисленням, широкою ерудицією, високим загальним рівнем освіченості та культури, фундаментальними гуманітарними знаннями та ґрунтовною теоретичною підготовкою в

галузі економіки, знаннями в галузі обліку, аналізу, оподаткування, вміє самостійно та кваліфіковано вирішувати комплекс завдань відповідно до його функціональних обов'язків, уміння самостійно продовжувати навчання, бути спроможним постійно нарощувати свої знання в сфері обраного фаху і що він відповідає високим вимогам фахівця в галузі бухгалтерського обліку та оподаткування і підготовлений для економічної, управлінської, аналітичної роботи в сфері бухгалтерського обліку та оподаткування в органах державного управління та місцевого самоврядування, організаціях різних форм власності і управлінських рівнів, на підприємствах і господарських товариствах різних галузей народного господарства, незалежно від форм власності і організаційних формувань.

Оцінка «Добре» (В) виставляється Екзаменаційною комісією при умові, що здобувач вищої освіти набрав 82-89 балів, дав обґрунтовану відповідь на всі чотири питання екзаменаційного білету та на додаткові питання членів ЕК, але при відповіді на окремі питання білету та членів ЕК допускав деякі незначні неточності. Але, незважаючи на це, здобувач вищої освіти показав, що він володіє сучасним економічним мисленням, достатньою ерудицією, загальним рівнем освіченості та культури, фундаментальними гуманітарними знаннями та належною теоретичною підготовкою в галузі економіки, знаннями в галузі бухгалтерського обліку та оподаткування, вміє самостійно та кваліфіковано вирішувати комплекс завдань відповідно до його функціональних обов'язків, здатний самостійно продовжувати навчання і спроможний постійно нарощувати свої знання в сфері обраного фаху. Він показав під час екзамену, що він має достатній теоретичний рівень фахової підготовки і може успішно вирішувати практичні завдання з економічної, управлінської, аналітичної роботи в сфері бухгалтерського обліку в органах державного управління та місцевого самоврядування, організаціях різних форм власності і управлінських рівнів, на підприємствах і господарських товариствах різних галузей народного господарства, незалежно від форм власності і організаційних формувань.

Оцінка «Добре» (С) виставляється Екзаменаційною комісією при умові, що здобувач вищої освіти набрав 75-81 балів, дав обґрунтовану відповідь на всі чотири питання екзаменаційного білету та на додаткові питання членів ЕК, але при відповіді на окремі питання білету та членів ЕК допускав неточності. Здобувач вищої освіти показав, що він володіє сучасним економічним мисленням, достатньою ерудицією, загальним рівнем освіченості та культури, фундаментальними гуманітарними знаннями та належною теоретичною підготовкою в галузі економіки, знаннями в галузі бухгалтерського обліку, вміє самостійно та кваліфіковано вирішувати комплекс завдань відповідно до його функціональних обов'язків, здатний самостійно продовжувати навчання і спроможний постійно нарощувати свої знання в сфері обраного фаху. Він показав під час екзамену, що він має достатній теоретичний рівень фахової підготовки і може успішно вирішувати практичні завдання з економічної, управлінської, аналітичної роботи в сфері бухгалтерського обліку в організаціях різних форм власності і управлінських рівнів, на підприємствах і господарських товариствах різних галузей народного господарства, незалежно від форм власності і організаційних формувань.

Оцінка «Задовільно» (D) виставляється Екзаменаційною комісією при умові, що здобувач вищої освіти набрав 64-74 балів, переважно дав правильну відповідь на питання екзаменаційного білету та на додаткові питання членів ЕК, але при відповіді на окремі питання білету та членів ЕК допускав помилки, неточності, які свідчать про деякі прогалини в теоретичній підготовці. Але, незважаючи на це, здобувач вищої освіти показав, що він в основному володіє сучасним економічним мисленням, загальним рівнем освіченості та культури, фундаментальними гуманітарними знаннями та задовільною теоретичною підготовкою в галузі економіки, знаннями в галузі бухгалтерського обліку, зможе самостійно та кваліфіковано вирішувати комплекс завдань відповідно до його функціональних обов'язків, здатний самостійно продовжувати навчання та нарощувати

свої знання в сфері обраного фаху. Здобувач вищої освіти під час екзамену показав, що він в основному орієнтується в програмовому матеріалі і його теоретичний рівень фахової підготовки свідчить, що випускник зможе забезпечити вирішення практичних завдань з економічної, управлінської, аналітичної роботи в сфері бухгалтерського обліку в організаціях різних форм власності і управлінських рівнів, на підприємствах і господарських товариствах різних галузей народного господарства, незалежно від форм власності і організаційних формувань.

Оцінка «Задовільно» (E) виставляється Екзаменаційною комісією при умові, що здобувач вищої освіти набрав 60-63 балів, переважно дав правильну відповідь на питання екзаменаційного білету та на додаткові питання членів ЕК, але при відповіді на окремі питання білету та членів ЕК допускав помилки, неточності, які свідчать про деякі прогалини в теоретичній підготовці. Але, незважаючи на це, здобувач вищої освіти показав, що він в основному володіє сучасним економічним мисленням, загальним рівнем освіченості та культури, фундаментальними гуманітарними знаннями та задовільною теоретичною підготовкою в галузі економіки, знаннями в галузі бухгалтерського обліку, зможе самостійно та кваліфіковано вирішувати комплекс завдань відповідно до його функціональних обов'язків, здатний самостійно продовжувати навчання та нарощувати свої знання в сфері обраного фаху. Здобувач вищої освіти під час екзамену показав, що він в основному орієнтується в програмовому матеріалі і його теоретичний рівень фахової підготовки свідчить, що випускник зможе забезпечити вирішення практичних завдань з економічної, управлінської, аналітичної роботи в сфері бухгалтерського обліку в організаціях різних форм власності і управлінських рівнів, на підприємствах і господарських товариствах різних галузей народного господарства, незалежно від форм власності і організаційних формувань.

Оцінка «Незадовільно» (FX) виставляється Екзаменаційною комісією при умові, що здобувач вищої освіти набрав 35-59 балів, не зміг дати правильну відповідь на окремі питання екзаменаційного білету, або зовсім не зміг дати ніякої відповіді на одне-два питання з чотирьох питань екзаменаційного білету, а також плутався, давав не чіткі відповіді на додаткові питання членів ЕК, або при відповіді на окремі питання білету та членів ЕК допускав суттєві помилки, неточності, які свідчать про суттєві прогалини в теоретичній підготовці. Здобувач вищої освіти показав низький рівень сучасного економічного мислення, фундаментальних гуманітарних знань та теоретичної підготовки в галузі економіки та знаннями в галузі бухгалтерського обліку. Він не зможе самостійно та кваліфіковано вирішувати комплекс завдань відповідно до його функціональних обов'язків і йому необхідно надалі серйозно самостійно продовжувати навчання та нарощувати свої знання в сфері обраного фаху.

Оцінка «Незадовільно» (F) виставляється Екзаменаційною комісією при умові, що здобувач вищої освіти набрав 0-34 балів, не зміг дати правильну відповідь на окремі питання екзаменаційного білету, або зовсім не зміг дати ніякої відповіді на одне-два питання з чотирьох питань екзаменаційного білету, а також плутався, давав не чіткі відповіді на додаткові питання членів ЕК, або при відповіді на окремі питання білету та членів ЕК допускав суттєві помилки, неточності, які свідчать про суттєві прогалини в теоретичній підготовці. Здобувач вищої освіти показав низький рівень сучасного економічного мислення, фундаментальних гуманітарних знань та теоретичної підготовки в галузі економіки та знаннями в галузі бухгалтерського обліку. Він не зможе самостійно та кваліфіковано вирішувати комплекс завдань відповідно до його функціональних обов'язків і йому необхідно надалі серйозно самостійно продовжувати навчання та нарощувати свої знання в сфері обраного фаху. Студенту, якому за результатами складання Комплексного атестаційного іспиту з комісія оголосила оцінку «Незадовільно» відрховується з Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II. За його заявою він може бути допущений до складання іспиту на протязі наступних трьох років.

IV. PERELIK PITANЬ KOMPLEKSNOGO ATESTACIJNOGO ISPITU

1. Értelmezze a turista fogalmát, és fejtse ki a turisták tipizálásának legfőbb szempontjait a modern turizmusban! / Розтлумачте поняття «турист» та розкрийте основні критерії типологізації туристів у сучасному туризмі!
2. Elemezze a turisztikai keresletet befolyásoló tényezőket és mutassa be a kereslet főbb makro- és mikroökonómiai összetevőit! / Проаналізуйте фактори, що впливають на туристичний попит, та охарактеризуйте його основні макро- та мікроекономічні складові!
3. Hasonlítsa össze a turizmus infrastrukturális és szuprastrukturális elemeit, rávilágítva azok desztinációfejlesztési szerepére! / Порівняйте інфраструктурні та супраструктурні елементи туризму, висвітлюючи їхню роль у розвитку дестинацій!
4. Értékelje a turizmus társadalmi, gazdasági és környezeti hatásait, konkrét pozitív és negatív tendenciák bemutatásával! / Оцініть соціальні, економічні та екологічні наслідки туризму, наводячи конкретні позитивні та негативні тенденції!
5. Fejtse ki a turisztikai vállalkozások általános jellemzőit, működésük elsődleges céljait és turisztikai piacon betöltött funkcióit! / Розкрийте загальні характеристики туристичних підприємств, первинні цілі їхньої діяльності та функції на туристичному ринку!
6. Vázolja fel egy turisztikai szolgáltatásokat nyújtó vállalkozás alapításának folyamatát és a piacra lépéshez szükséges főbb szakaszokat! / Окресліть процес створення підприємства з надання туристичних послуг та основні етапи виходу на ринок!
7. Rendszerezze az utazáshoz kapcsolódó turisztikai formalitásokat (pl. okmányok, vízum, vám, egészségügyi előírások) és azok végrehajtásának feltételeit! / Систематизуйте туристичні формальності (напр., документи, візи, митниця, санітарні норми) та умови їх виконання!
8. Mutassa be a közúti közlekedés turizmusban betöltött szerepét, fejlődésének mérföldköveit és jelenlegi tendenciáit! / Охарактеризуйте роль автомобільного транспорту в туризмі, етапи його розвитку та сучасні тенденції!
9. Elemezze a légi közlekedés specifikumait és globális idegenforgalomra gyakorolt hatását a kezdetektől napjainkig! / Проаналізуйте специфіку повітряного транспорту та його вплив на глобальний туризм від початків до сьогодення!
10. Értékelje a vízi közlekedés (folyami és tengeri hajózás) turisztikai funkcióit és történeti kialakulásának állomásait! / Оцініть туристичні функції водного транспорту (річкового та морського судноплавства) та етапи його історичного розвитку!
11. Jellemezze a csoportos utazások sajátosságait, és térjen ki az idegenvezető, illetve az utazáskísérő komplex feladatkörére! / Дайте характеристику особливостям групових подорожей та розкрийте комплексні

обов'язки екскурсовода і керівника туристичної групи!

12. Foglalja össze az idegenvezetőkkel szemben támasztott szakmai, nyelvi, etikai és személyiségbeli elvárásokat! / Узагальніть професійні, мовні, етичні та особистісні вимоги до екскурсоводів!

13. Vizsgálja meg a szabadidős tevékenységek jelentőségét a turizmusban, mint az animációs szolgáltatások alapját! / Дослідіть значення дозвіллевої діяльності в туризмі як основи для надання анімаційних послуг!

14. Csoportosítsa a turisztikai animáció formáit, és fejtsse ki azok vendégélmény-növelő funkcióit a szálláshelyeken! / Класифікуйте форми туристичної анімації та розкрийте їхню роль у підвищенні якості вражень гостей у закладах розміщення!

15. Hasonlítsa össze a különböző turistatípusok (pl. családostok, szeniorok) animációs igényeit és a kiszolgálásuk sajátosságait! / Порівняйте анімаційні потреби різних типів туристів (напр., сімей, людей похилого віку) та особливості їх обслуговування!

16. Rendszerezze az utazásszervező (touroperátor) vállalatok típusait és piaci funkcióit! / Систематизуйте типи туроператорських компаній та їхні ринкові функції!

17. Vázzolja fel az utazásszervezők értékesítési hálózatának kialakítási stratégiáit és az alkalmazott értékesítési csatornák fajtáit! / Окресліть стратегії формування збутової мережі туроператорів та види каналів збуту, що застосовуються!

18. Ismertesse a turisztikai termékfejlesztés technológiáját, részletezve a túratervezés folyamatát! / Охарактеризуйте технологію розробки туристичного продукту, деталізуючи процес проектування туру!

19. Taglalja a turizmus történetének főbb korszakait és az egyes érák legmeghatározóbb utazási jellemzőit! / Охарактеризуйте основні епохи історії туризму та визначальні риси подорожей у кожен з періодів!

20. Fejtsse ki a „tömegturizmus” kialakulásának társadalmi és gazdasági mozgatórugóit, valamint globális következményeit! / Розкрийте соціальні та економічні рушійні сили виникнення «масового туризму», а також його глобальні наслідки!

21. Mutassa be Kárpátalja turizmusának történelmi gyökereit és a terület idegenforgalmát befolyásoló legfontosabb eseményeket a 20. század elejéig! / Представте історичні корені туризму на Закарпатті та найважливіші події, що вплинули на туризм краю до початку ХХ століття!

22. Értelmezze a rekreáció fogalmát, és vázzolja fel kialakulásának történelmi és társadalmi hátterét! / Розтлумачте поняття рекреації та окресліть історичне і соціальне тло її виникнення!

23. Rendszerezze a turisztikai-rekreációs erőforrásokat és szolgáltatásokat, kitérve a rekreációs helyszínek tipizálására is! / Систематизуйте туристично-рекреаційні ресурси та послуги, включаючи типологізацію рекреаційних зон!

24. Elemezze a turizmusbiztonság általános kérdésköreit, kiemelve a prevenció és a krízismenedzsment szerepét a desztinációkban! / Проаналізуйте загальні питання безпеки в туризмі, підкреслюючи роль

превенції та кризового менеджменту в дестинаціях!

25. Hasonlítsa össze a vízi és a gyalogos turizmus specifikus biztonsági kockázatait, és fejtse ki a megelőzéshez szükséges intézkedéseket! / Порівняйте специфічні ризики безпеки водного та пішохідного туризму і розкрийте заходи, необхідні для їх запобігання!

26. Vázolja fel a tudományos kutatás folyamatát és szakaszait, különös tekintettel a turizmusban alkalmazott módszertani alapokra! / Окресліть процес та етапи наукового дослідження з особливим акцентом на методологічні основи, що застосовуються в туризмі!

27. Értékelje az írásbeli megkérdezés és a kvantitatív módszerek szerepét, valamint alkalmazásuk előnyeit és hátrányait a turizmus-statisztikai kutatásokban! / Оцініть роль письмового опитування та кількісних методів, а також переваги та недоліки їх застосування у туристично-статистичних дослідженнях!

28. Jellemezze Magyarország turizmusföldrajzi adottságait, kiemelve a legfontosabb desztinációkat és hazai vonzerőket! / Дайте характеристику туристично-географічним ресурсам Угорщини, виділяючи найважливіші дестинації та атракції!

29. Elemezze Olaszország turisztikai földrajzát, fókuszálva a kulturális és természeti adottságok területi eloszlására! / Проаналізуйте туристичну географію Італії з акцентом на територіальний розподіл культурних та природних ресурсів!

30. Értékelje Lengyelország turizmusföldrajzi jellemzőit és a közép-európai turisztikai piacon elfoglalt pozícióját! / Оцініть туристично-географічні особливості Польщі та її позицію на туристичному ринку Центральної Європи!

31. Mutassa be az Amerikai Egyesült Államok turizmusföldrajzát, rávilágítva a makro-régiók turisztikai specifikumaira! / Охарактеризуйте туристичну географію США, висвітлюючи туристичну специфіку макрорегіонів!

32. Adjon áttekintést Észak-Afrika országainak turisztikai földrajzáról, kitérve a régió kulturális, történelmi és természeti vonzerőire! / Зробіть огляд туристичної географії країн Північної Африки, звертаючи увагу на культурні, історичні та природні атракції регіону!

33. Értékelje Ukrajna természeti, valamint történelmi-kulturális erőforrásainak szerepét az ország komplex turisztikai kínálatában! / Оцініть роль природних та історико-культурних ресурсів України у комплексній туристичній пропозиції країни!

34. Vázolja fel Ukrajna turisztikai régióit, és elemezze a regionális felosztás mögött meghúzódó turizmusföldrajzi és gazdasági szempontokat! / Окресліть туристичні регіони України та проаналізуйте туристично-географічні й економічні фактори, що лежать в основі регіонального поділу!

35. Mutassa be Ukrajna UNESCO Világörökségi listán szereplő történelmi-kulturális objektumait és elemezze azok turisztikai jelentőségét! / Охарактеризуйте історико-культурні об'єкти України, внесені до списку Світової спадщини ЮНЕСКО, та оцініть їхнє туристичне значення!

36. Hasonlítsa össze és értékelje Kárpátalja természetföldrajzi adottságait és ember alkotta (kulturális,

történelmi) vonzerejeit idegenforgalmi szempontból! / Порівняйте та оцініть природно ресурси і антропогенні (культурні, історичні) атракції Закарпаття з точки зору туризму!

37. Fejtse ki az egészségturizmus jelenlegi helyzetét és fejlesztési potenciálját Kárpátalján, a helyi természetes gyógytényezőkre alapozva! / Розкрийте сучасний стан та потенціал розвитку лікувально-оздоровчого туризму на Закарпатті на основі місцевих природних лікувальних факторів!

38. Rendszerezze a turizmus alapvető típusait a területi lefedettség, az utazás időtartama, valamint a szezonális és intenzitás komplex szempontrendszeri alapján! / Систематизуйте основні види туризму на основі комплексних критеріїв: географічного охоплення, тривалості подорожі, сезонності та інтенсивності!

39. Értelmezze az aktív turizmus fogalmát, rendszerezze típusait, és elemezze a szegmens sajátos keresleti és kínálati elemeit! / Розтлумачте поняття активного туризму, систематизуйте його види та проаналізуйте специфічні елементи попиту і пропозиції цього сегменту!

40. Vázzolja fel a gyalogtúrák tervezésének és lebonyolításának folyamatát, fókuszálva a túravezetővel szembeni elvárásokra, a túratípusok specifikumaira és a megfelelő kommunikációra (túrakíírás)! / Окресліть процес планування та проведення пішохідних походів, звернувши увагу на вимоги до керівника походу, специфіку видів походів та відповідну комунікацію (оголошення походу)!

41. Mutassa be a kerékpáros turizmus sajátosságait, a túrák előkészítésének logisztikai lépéseit, valamint értékelje az EUROVELO hálózat jelentőségét az európai turizmusfejlesztésben! / Охарактеризуйте особливості велотуризму, логістичні кроки підготовки турів, а також оцініть значення мережі EUROVELO у розвитку європейського туризму!

42. Hasonlítsa össze a falusi turizmus helyzetét és fejlődési irányait Európában (különös tekintettel az EUROGITES szerepére), valamint Ukrajnában és Kárpátalján! / Порівняйте стан та напрямки розвитку сільського туризму в Європі (зокрема роль EUROGITES), а також в Україні та на Закарпатті!

43. Értelmezze a falusi turizmus jellemzőit és megjelenési formáit, és fejtse ki a környezetbarát falusi vendéglátás (ökoturizmus) alapelveit! / Розтлумачте характеристики та форми прояву сільського туризму і розкрийте базові принципи екологічно чистої сільської гостинності (екотуризму)!

44. Elemezze a bor és a gasztronómia kapcsolatát a turisztikai kínálatban, és mutassa be a kárpátaljai konyha specifikumait mint regionális turisztikai vonzerőt! / Проаналізуйте зв'язок вина та гастрономії в туристичній пропозиції та представте специфіку закарпатської кухні як регіональної туристичної атракції!

45. Rendszerezze az egészségturizmus főbb területeit, és hasonlítsa össze a klasszikus gyógyturizmus, valamint a prevenció célú wellness-turizmus sajátosságait! / Систематизуйте основні напрямки лікувально-оздоровчого туризму та порівняйте особливості класичного лікувального туризму і превентивного велнес-туризму!

46. Fejtse ki a szabadidős és rekreációs wellness-turizmus jelentőségét a modern társadalomban és a turisztikai

riáson! / Розкрийте значення дозвіллевого та рекреаційного велнес-туризму в сучасному суспільстві та на туристичному ринку!

47. Értelmezze a kereskedelmi szálláshelyek fogalmát, vázolja fel a csoportosításuk főbb típusait (különösen a rendeltetés és minőség szerint), majd ismertesse a Hotelstars minősítési rendszert! / Розтлумачте поняття комерційних закладів розміщення, окресліть основні види їх класифікації (особливо за призначенням та якістю), а потім опишіть систему сертифікації Hotelstars!

48. Rendszerezze a szállodai helyiségeket funkciójuk szerint (elszállásolás, ellátás, egyéb és járulékos szolgáltatások), és mutassa be azok szerepét az integrált vendégélmény megteremtésében! / Систематизуйте готельні приміщення за їх функціями (розміщення, харчування, інші та додаткові послуги) і покажіть їхню роль у створенні комплексних вражень гостей!

49. Elemezze a szállodai Front Office szervezeti felépítését és munkaköreit, végigkövetve a vendégciklus (guest cycle) szakaszaihoz kapcsolódó adminisztratív és szolgáltatási feladatokat! / Проаналізуйте організаційну структуру та посади Front Office готелю, відстежуючи адміністративні та сервісні завдання, пов'язані з етапами гостьового циклу (guest cycle)!

50. Vázolja fel a Housekeeping szervezeti felépítését, kitérve az emeleti feladatokra, a szobaszerviz koordinációjára és a biztonsági protokollokra (pl. talált tárgyak, kulcskezelés)! // Окресліть організаційну структуру Housekeeping, звернувши увагу на поверхові завдання, координацію обслуговування номерів та протоколи безпеки (напр., знайдені речі, управління ключами)!

51. Fejtse ki a vendéglátás fogalmát, feladatait és kapcsolatát az idegenforgalommal, röviden áttekintve történelmi kialakulását és a magyar konyha fejlődésének mérföldköveit! / Розкрийте поняття ресторанного господарства, його завдання та зв'язок з туризмом, коротко оглянувши історичне становлення та віхи розвитку угорської кухні!

52. Csoportosítsa a vendéglátóhelyeket üzletkörök szerint, és elemezze a vendéglátó tevékenység főbb folyamatait, kiemelve az értékesítés technikáit! / Класифікуйте заклади ресторанного господарства за типами та проаналізуйте основні процеси ресторанної діяльності, виділяючи техніки продажу!

53. Értékelje az italismeret, valamint az étkeztetés gyakorlati feladatainak (terítés, tálalás, felszolgáolás) fontosságát a minőségi vendéglátóipari szolgáltatás nyújtásában! / Оцініть важливість знання напоїв, а також практичних завдань харчування (сервіровка, подача, обслуговування) у наданні якісних послуг ресторанного господарства!

54. Értelmezze a turisztikai szervezetet mint a vezetés objektumát, és fejtse ki a menedzsment alapvető funkcióit a turisztikai szektorban! / Розтлумачте туристичну організацію як об'єкт управління та розкрийте основні функції менеджменту в туристичному секторі!

55. Elemezze a turisztikai termék árképzésének alapjait, kitérve a kereslet-kínálat viszonyára, az ár társadalmi-gazdasági lényegére és az inflációs folyamatok hatásaira! / Проаналізуйте основи ціноутворення туристичного продукту, торкнувшись співвідношення попиту та пропозиції, соціально-економічної

сутності ціни та впливу інфляційних процесів!

56. Tisztázza a biztosítási rizikó és a biztosítási eset közötti jogi különbséget az utasbiztosítások és a turisztikai szolgáltatások kontextusában! / Поясніть юридичну різницю між страховим ризиком та страховим випадком у контексті туристичного страхування та туристичних послуг!

57. Várolja fel a külföldi okmányvesztés (pl. útlevel) esetén követendő konzuli és adminisztratív eljárásrendet, kitérve a hazatéréshez szükséges hivatalos lépésekre és dokumentumokra! / Окресліть консульські та адміністративні процедури у разі втрати документів за кордоном (напр., паспорта), звернувши увагу на офіційні кроки та документи, необхідні для повернення додому!

58. Ismertesse a turisztikai tevékenységet végző magánvállalkozó (FOP) alapításának és nyilvántartásba vételének jogi, illetve adminisztratív menetét! / Опишіть юридичний та адміністративний порядок створення і реєстрації фізичної особи-підприємця (ФОП) для здійснення туристичної діяльності!

59. Értékelje az informatikai rendszerek és technológiák, különös tekintettel a GPS alapú megoldások és a globális szállodai foglalási rendszerek szerepét a modern turizmusban! / Оцініть роль інформаційних систем і технологій, зокрема рішень на базі GPS та глобальних систем бронювання готелів, у сучасному туризмі!

60. Fejtse ki a turisztikai marketing alapvető céljait és funkcióit, rávilágítva a turisztikai piackutatás primer és szekunder módszereinek jelentőségére! / Розкрийте основні цілі та функції туристичного маркетингу, висвітлюючи значення первинних і вторинних методів маркетингових досліджень туристичного ринку!

61. Várolja fel egy turisztikai vállalkozás értékesítési stratégiájának kialakítását, és elemezze a turisztikai reklám sajátosságait, illetve legfőbb típusait! / Окресліть процес формування збутової стратегії туристичного підприємства та проаналізуйте особливості й основні види туристичної реклами!

V. ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА.

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ П

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

Спеціальність 242 «Туризм»

Освітня програма : «Туризм»

Навчальний предмет: Комплексний атестаційний іспит

Екзаменаційний білет № 1.

1. Етапи створення туристичного підприємства та запровадження підприємницької діяльності з надання туристичних послуг / A turisztikai vállalkozás létrehozásának szakaszai és a turisztikai szolgáltatásokat nyújtó vállalkozói tevékenység elkezdése.

2. A falusi turizmus jellemzői, megjelenési formái. A környezetbarát falusi vendéglátó / Характерні риси сільського туризму, його форми. Сільська гостинність та охорона навколишнього середовища.

Затверджено на засіданні кафедри обліку і аудиту

Протокол № _____ від _____ 202__ року

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

к.г.н., доц. Молнар Й. Й.

(прізвище та ініціали)

VI. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти регулюється *Положенням про академічну доброчесність в УР*.

Здобувач зобов'язаний виконувати завдання індивідуально. Такий підхід забезпечує дотримання академічної культури та академічної доброчесності, підтверджує навички самостійної роботи і оволодіння відповідними компетентностями, як для успішного навчання на відповідному освітньому рівні, так і для майбутньої професійної діяльності.

Члени комісії зобов'язані контролювати дотримання здобувачами встановленого порядку проведення атестаційного екзамену. У разі порушення здобувачем протоколу під час атестаційного екзамену (списування, підміна завдання, використання недозволених матеріалів чи засобів тощо) голова або заступник голови ЕК відсторонює його від екзамену, здобувачеві виставляється оцінка „незадовільно”.

Після закінчення державного екзамену забороняється будь-яке доопрацювання роботи.

Засідання екзаменаційної комісії оформлюється протоколом.

Відсутність здобувача на атестаційному екзамені відповідає оцінці «0».

Здобувачам вищої освіти забороняється обмінюватися інформацією у будь-якій формі або використовувати інші матеріали та засоби, окрім дозволених програмою атестаційного екзамену. Здобувач вищої освіти має право звернутися до членів ЕК за роз'ясненнями щодо змісту завдання. Під час складання атестаційного екзамену здобувачам вищої освіти забороняється, без крайньої на то потреби, виходити із приміщення, де проходять екзамени, користування мобільними телефонами.

VII. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

1. Організація туризму

Основи туризмознавства

1. Michalkó G.: A turizmuselmélet alapjai. Turizmus Akadémia I., Székesfehérvár 2007
2. Джинджоян В.В., Горожанкіна Н.А., Бойко З.В. Основи туризмознавства. Навчальний посібник. 2022 р. 231 ст.
3. Gonda Tibor: A turisztikai termékfejlesztés elméleti alapjai. PTE KPVK. Pécs 2016. 226 old. ISBN 978-963-429-108-4
http://lib.igyk.pte.hu/libletoltes/karikiadvanyok/Gonda%20Tibor_A_turisztikai_termekfejlesztes_elmeleti_alapjai.pdf
4. М. В. Тонкошкур – В. В. Абрамов: Організація туризму (Основи туризмознавства). Конспект лекцій, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова. Харків– 2015 <https://core.ac.uk/download/pdf/33758058.pdf>
5. Bárkányi Anikó: A turizmus alapjai. Műszaki Könyvkiadó, ISBN 9789631666915, Budapest – 2019
6. Основи туризмознавства. Національний університет цивільного захисту України, Навчально-науковий виробничий центр. Конспект лекцій, Харків – 2020
<http://nnvc.nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedramenedzhmenta/Lekcii/Turiznoznavstvo.pdf>
7. Gyuricza L.: A turizmus nemzetközi földrajza. Dialóg Campus, Budapest – Pécs, 2008
8. Sass Enikő, Berghauer Sándor, Tóth Attila, Linc Annamária: The impact of Covid-19 on the tourism activities of Hungarian tourism entrepreneurs in Transcarpathia / A Covid-19 hatása a magyar idegenforgalmi vállalkozók turisztikai tevékenységére Kárpátalján. Tér és Társadalom | ISSN 2062-9923 Vol. 37 No. 3 (2023) <https://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/3464>
9. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. – К.: Знання, 2008.
10. Lohmann, G. – Panosso, N. (2017): Tourism theory : concepts, models and systems. Wallingford, Oxfordshire, UK: CAB International, 258 p.
11. ПОЛОЖЕННЯ про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0679-09#Text>
12. Bodnár L. 2000: A turizmus földrajzi alapjai. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
13. Könyves Erika - Müller Anetta: Szabadidős programok a falusi turizmusban. Szaktudás Kiadó Ház Budapest, 2001

14. Sass Enikő, Berghauer Sándor, Tóth Attila, Linc Annamária: The impact of Covid19 on the tourism activities of Hungarian tourism entrepreneurs in Transcarpathia / A Covid-19 hatása a magyar idegenforgalmi vállalkozók turisztikai tevékenységére Kárpátalján. Tér és Társadalom | ISSN 2062-9923 Vol. 37 No. 3 (2023) <https://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/3464>
15. Kovács Lászlóné – Vizi István: Idegenforgalmi és vendéglátóipari ismeretek. Alto Nyomda, Székesfehérvár 2000
16. Рутинський М. Й. – Зінько Ю. В.: Сільський туризм. Навчальний посібник. Київ, Знання, 2006
17. Петранівський В. Л. – Рутинський М. Й.: Туристичне краєзнавство. Навчальний посібник, Знання, Київ 2006
18. Роглев Х.Й.: Основи готельного менеджменту. Навчальний посібник. Кондор, Київ 2005
19. Федорченко В. К. –Дьорова Т. А.: Історія туризму в Україні. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, Вища Школа, Київ 2002
20. Мацола В. І. Рекреаційно-оздоровчо-туристичний комплекс (питання теорії, методології, практики). – Львів, 1998. – 278 с.
21. Соціально-економічна географія України: навч. посібник / За ред. проф. Шаблія О. І. – Львів: Світ, 2000.
22. Lohmann, G. – Panosso, N. (2017): Tourism theory : concepts, models and systems. Wallingford, Oxfordshire, UK: CAB International, 258 p.
23. ПОЛОЖЕННЯ про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0679-09#Text>

Організація туристичних подорожей

1. Гуменюк Г.М. Організація туристичних подорожей: Навчально-методичний посібник. Ів.-Фр., 2014. 364 с.
2. Галасюк С.С. Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2020. 178 с.
3. Абрамов В. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Організація туризму» («Організація туристських подорожей»). Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 123 с.

Організація екскурсійної діяльності

1. Галасюк С.С., Нездоймінов С.Г. : Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності, Навчальний посібник, ЦУЛ, 2020. - 178 с.
2. Gál Gy.: Az idegenvezetés elmélete és gyakorlata. Képzőművészeti Kiadó Kft. 2004
3. Kubesch M.: Az idegenvezetés gyakorlata. Budapest, 2010
4. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про туризм», від 18 листопада 2003 року, № 1282- IV.
5. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі Навчально-методичний посібник. - Чернівці: Чернівецький національний університет, 2016. - 144 с.
6. https://get.ucoz.net/_ld/4/418_Organizatsiya_e.pdf
7. Писаревський І. М. Планування та організація туристських маршрутів : підручник / І. М. Писаревський, М. В. Тонкошкур ; Харків. нац. акад. міськ. госпва. – Харків : ХНАМГ, 2012. – 304 с.

Організація транспортного обслуговування

1. Бордун О. Ю., Кизима В. Л. Сучасний стан та перспективи забезпечення перевезень туристів Львівської області повітряним транспортом. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2018.
2. Валерій Докуніхін, Ніна Куцевська, Віктор Малишев, Тетяна Петренко. Сервісне обслуговування автотранспортних підприємств. 2022.
3. Литвиненко С.Л. , Нестеренко Г.І.. Географія основних видів транспорту., Видавництво: Кондор, 2019.
4. Святослав Єжелій. Енциклопедія сучасного транспорту. 2018.
5. Аріон О.В. Організація транспортного обслуговування туристів: Навчальний посібник. – К: Альтерпрес, 2008.
6. В.Г.Герасименко, А.В. Замкова. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів: Навчальний посібник. – К.: 2010.

7. Кифяк В. Ф. Організація туризму Навчальний посібник. - Чернівці: Книги - XXI, 2008.
8. Фастовець О.О. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів. – Київ, 2007.
9. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Європа: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / М. П. Мальська, М. З. Гамкало, О. Ю. Бордун. - К.: Центр учбової літератури, 2009.

Організація анімаційної діяльності

1. Кравець О. М. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник; Харків, 2017. - 335 с.
2. Віндюк А. В., Захаріна А. Г., Захаріна Є. А. Організація спортивної анімації : навчальний посібник. Запоріжжя : КПУ, 2014. – 176 с.
3. Бриль К. Г. Організація анімаційної діяльності. Опорний конспект лекцій. Київ, 2020 – 105 с.

Туроперейтинг

1. Про туризм: Закон України / в редакції від 2003 р. // zakon.rada.gov.ua
2. Брич В. Я., Гарбера О. Є., Гугул О. Я. Туроперейтинг: навч. посіб. за заг. ред. В. Я. Брича Київ : Кондор, 2015. 275 с.
3. Осьмьоркіна Н. М., Туроперейтинг : навч. посіб. Умань : Візаві, 2016. 139 с.
4. Тягунова Н. М. Основи організації туристичного бізнесу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 129 с.
5. Басв В.В. Основи туроперейтингу: навч. посіб. Київ: ДП «Вид. дім Персонал», 2016. 156с.
6. Михайліченко Г.І. Туроперейтинг: підручник. Київ: КНТЕУ, 2018. 342 с.
7. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. – 440 с.
8. Kozári József: Utazás- és rendezvényszervezés alapjai. Gödöllő, Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, 2011
9. Molnár Gabriella: Utazási irodák működése - Utazásszervezés és utazásközvetítés. 2015.
10. Fodorné Szucsák Éva; Szűcs László: Turizmus és utazásszervezés. Műszaki Könyvkiadó Kft., 2021.

2. Сучасні різновиди туризму

Сучасні різновиди туризму

1. О. В. Борисова 2020: Спеціалізований туризм. Навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти спеціальності «Туризм», Кондор – 360 с., ISBN 978-617-7939-21-3
2. Ф. Ф. Шандор – М. П. Кляп: Сучасні різновиди туризму: Серія "Вища освіта XXI століття" Підручник, Київ «ЗНАННЯ», 2013. – 334 с. (<http://westudents.com.ua/knigi/615-suchasnrznoviditurizmu-klyap-mp.html>)
3. Sándor F. – Klyap M. – Palkó Gy. A turizmus korszerű válfajai „A XXI. század felsőoktatása” sorozat, tankönyv, Kijev „Znannia” 2013 – 327 p.
4. Berghauer S. – Sass E. (szerk.) 2019: A kárpátaljai magyarság turizmusfejlesztési stratégiája. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, Beregszász. p. 76.
5. Bodnár L. 2005: Az idegenforgalom hazai és nemzetközi vonatkozásai. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, p. 382.
6. Jandala Cs.: 2. MODUL: Turizmus-ipar (internet)

Активний туризм

1. Мальська М.П., Гамкало М.З., Романів П.В. 2022: Активний туризм: 2: Активний туризм: теорія та практика : підручник. Київ: Видавець ФОП Піча Ю.В., 231 с.
2. Gonda T. 2016: A turisztikai termékfejlesztés elméleti alapjai. 5. Modul: Aktív turisztikai termékek, kerékráros turizmus, PTE KPVK pp. 93-116.
3. Hamkalo M. 2015: Active tourism development in Western Ukraine // Journal of the Department of geography and regional development FNS CPU in Nitra. pp. 31-39
4. Гамкало М. З 2014: Дефініція понять активний, спортивнооздоровчий і спортивний туризм // Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід/ Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, с. 52-55
5. Грабовський Ю.А., Скалій О.В., Скалій Т.В. 2009: Спортивний туризм. Навчальний посібник. - Тернопіль: Навчальна книга -Богдан, 304 с.
6. А. Б. Березій, В. М. Витягловський, В. А. Лиховид. 2013: ВелоКарпати. 40 кращих маршрутів, ПП «АССА», 320 с.

7. Ф. Ф. Шандор – М. П. Кляп 2013: Сучасні різновиди туризму: Серія "Вища освіта XXI століття" Підручник, Київ «ЗНАННЯ», 334 с.
8. Sándor F. – Kljap M. – Palkó Gy 2013: A turizmus korszerű válfajai „A XXI. század felsőoktatása” sorozat, tankönyv, Kijev „Znannia” 327 p.
9. Csapó J. - Remenyik B. 2011: Aktív turizmus. In: Turisztikai terméktervezés és fejlesztés. Pécsi Tudományegyetem, Kemptelen Farkas Hallgatói Információs Központ. (Letölthető:http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0051_Turisztikai_termektervezes_es_fejlesztes/ch06.html)
10. Michalkó G. 2002: Az aktív turizmus elméleti megközelítése. – In: Dávid (szerk.) Aktív turizmus. Debrecen: Didakt Kiadó, pp. 5-16.

Сільський туризм

1. Гапоненко Г. І., Парфіненко А. Ю., Шамара І. М. (2020): Сільський зелений туризм, Навчальний посібник, Університетська книга, Суми- 178 с.
2. Кудла Н. Є. (2019): Сільський туризм: основи підприємництва та гостинності: навчальний посібник. Київ, «Видавництво» «Центр учбової літератури», 152 с. ISBN: 978-617-673-336-2
3. Кудла Н. (2011): Про застосування комплексу маркетингових заходів у сільському туризмі. / Економіка України. № 2. - С. 70-85.
4. Sass E. (2019): A kárpátaljai Beregvidék falusi turizmusának helyzete és fejlődési lehetőségei. PhD értekezés, Pécs. p. 206. Letölthető: http://foldrajz.ttk.pte.hu/files/doktoriiskola/nv/disszertacio/DISSZERTACIO_Sass_Eniko.pdf
5. Sass E. (2019): Falusi vendéglátók. In: Sass. E., Berghauer S. (szerk.): Kárpátalja magyarlakta területeinek turisztikai helyzetfelmérése. Kutatási beszámoló. Beregszász, Gáborprint pp. 39-47.
6. Sass E., Karmacs Z. (2019): Kárpátalja falusi turizmusa civil szervezetek vezetői, falusi turizmussal foglalkozó szervezők szemszögéből. In: Sass, Enikő; Berghauer, Sándor (szerk.): Kárpátalja magyarlakta területeinek turisztikai helyzetfelmérése. Kutatási beszámoló. Beregszász, Gáborprint pp. 48-54.
7. Szabó G. (2011): A falusi turizmus termékei és termékspecializációi, in: Turisztikai terméktervezés és fejlesztés, Vezető szerző: Michalkó Gábor, PTE.

Лікувально-оздоровчий туризм

1. Закони України «Про туризм», «Про курорти»
2. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 р.(від 16 березня 2017 р. № 168-р)
3. Курортологія : підручник / О. М. Кравець, А. А. Рябев ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 167 с.
4. Каленік К.В. Опорний конспект лекцій з курсу «Основи курортології». Х.:ХДУХТ, 2015. 87 с.
5. Заваріка Г.М. Курортна справа: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 264 с.
6. Мальська М.П., Бордун О.Ю. Медичний туризм: теорія та практика. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2018. 128 с.
7. Мальська М.П., Бордун О.Ю., Антонюк Н.В. Медичний і оздоровчий туризм (міжнародні та національні аспекти). Навч. посіб., 2022.
8. Природні лікувальні ресурси: абетка користувача: інформаційно-аналітичний довідник / за заг. ред. Бабова К. Д., Безверхнюк Т. М., Кисилевської А. Ю.: Державна установа «Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології МОЗ України». — «Поліграф»: Одеса, 2021. — 76 с. // https://kurort.gov.ua/wp-content/uploads/2016/11/dovidnyk_plr_sajt.pdf
9. Шука Г.П. Термінологічний дискурс навколо подорожей, основною метою яких є піклування про здоров'я. Розділ у монографії. Prospects for the development of the tourism and hospitality industry in Ukraine based on the experience of the European Union : Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”. 2023. С. 51-78. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-308-8-3>
10. Шука Г.П. Подорожі з метою оздоровлення в академічному дискурсі зарубіжних науковців. Розділ у монографії Modern aspects of scientific research in the context of modernisation of biological and natural science education : Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”. 2022. С. 283-306. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-257-9-14>
11. Шука Г.П. Історичний огляд подорожей з метою піклування про здоров'я. Розділ у монографії. Scientific space in the conditions of global transformations of the modern world: Scientifics monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. P.124 – 157. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-255-5-7>

12. Шука Г. П. Санаторно-курортний туризм як засіб збереження людського капіталу. Розділ у монографії. Promising areas for the development of physical culture, sports, fitness and recreation: Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2023. p. 420 – 451. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-314-9-18>
13. Шука Г.П. Пропозиція лікувально-оздоровчих послуг на туристичному ринку Закарпаття. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2023. № 3-4 (304 – 305). С. 112 – 119. DOI <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2023-3-4-304-305-112-119>
14. Шука Г. П., Ковальська Л. В., Гальків Л. І. Визначення змісту та структури лікувально-оздоровчого туризму. Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі. 2022. №5. С. 91-97. <https://doi.org/10.36477/tourismhospsee-5-11>

Еногастрономічний туризм

1. Бабенко Н. О. Еногастрономічний туризм як вектор розвитку туристичної галузі. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2019.
2. Горянська О.В. Еногастрономічний туризм: сучасні тенденції та перспективи розвитку Географія і туризм. 2019 .
3. М. П. Мальська, М. І. Філь, І. Г. Пандяк Гастрономічний туризм. навч. посіб. Київ – Львів 2021.
4. Т.Г. Сокол Винний туризм. навч. посіб. Кам'янець-Подільськ. 2012.
5. Berghauer S-Sass E. (szerk): A kárpátaljai magyarság turizmusfejlesztési stratégiája. KMTT Beregszász, 2019.
6. Gonda Tibor: A turisztikai termékfejlesztés elméleti alapjai. PTE KPVK , Pécs 2016.
7. Várhelyi Tamás: Borturizmus. EKF líceum Kiadó. Eger, 2013.

3. Географія туризму

1. Ткаченко Т. В. (2020): Географія туризму. Навчальний посібник. Харківський національний аграрний університет, Харків
2. Романів П., Жук І. (2013): Основи туризму. Навчально-методичні матеріали, Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів
3. Смаль І. (2011): Географія туризму. Навчальний посібник. ПП Лисенко М. М., Ніжин
4. Макієнко О. А. (2020): Географія туризму. Методичні рекомендації для дистанційної підготовки до семінарських занять та самостійної роботи студентів закладів вищої освіти спеціальності «Туризм», Херсон
5. Кузик С. П. (2011): Географія туризму. НП. К.: Знання Мальська М. П.–Антонюк Н. В.–Ганич Н. М. (2008): Міжнародний туризм і сфера послуг. Підручник. – К.: Знання. – С. 14-23.
6. Петранівський В. Л.–Рутинський М. Й. (2006): Туристичне краєзнавство. Навчальний посібник. К.: Знання
7. Dávid Lóránt, Remenyik Bulcsú (2013): Turisztikai erőforrások: a földrajzi alaptól a termékfejlesztésig. Gyakorlatorientált tankönyv és kézikönyv. Eszterházy Károly Főiskola, Eger
8. Gyuricza L. (2008): A turizmus nemzetközi földrajza. Dialóg Campus, Budapest–Pécs
9. Michalkó Gábor (2007): Turizmusföldrajz és humánökológia. Fejezetek a természet, a társadalom és az ember turizmushoz fűződő viszonyáról. Kodolányi János Főiskola–MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest–Székesfehérvár
10. Bodnár L. (2000): A turizmus földrajzi alapjai (Географічні основи туризму). Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
11. Kovács Lászlóné–Vizi István (2000): Idegenforgalmi és vendéglátóipari ismeretek. Alto Kiadó és Nyomda, Székesfehérvár
12. Michalkó G. (2004): A turizmuselmélet alapjai. Turizmus Akadémia I., Székesfehérvár
13. UNWTO Tourism Highlights. 2020 Edition

Географія туризму Закарпаття

1. Berghauer Sándor: Kárpátalja turizmusa / Туристичне краєзнавство Закарпаття. Főiskolai jegyzet. Beregszáz / Beregszász – 2012 <http://genius-ja.uz.ua/images/files/berghauer-sandor.pdf>
2. Berghauer Sándor – Kóródi Márta – Nagy Benedek –Nagyné Csobán Katalin – Szitás Péter: Turisztikai erőforrások hasznosítása a Kárpátmedence egyes területein. Kóródi Márta (eds.), Debreceni Egyetem. Debrecen, 2021. 188 p ISBN: 978-963-9822-77-1

3. Berghauer Sándor – Sass Enikő – Tarpai József – Tóth Attila: A helyi termékekben rejlő turisztikai erőforrások Kárpátalján. Turisztikai és vidékfejlesztési tanulmányok 5: 3 pp. 57–73. 17 p. (2020)
4. Berghauer Sándor – Sass Enikő (szerk.): A kárpátaljai magyarság turizmusfejlesztési stratégiája. Beregszász, Ukrajna: Gáborprint (2019) , 76 p.
5. Móga J. – Gönczy S. – Berghauer S. – Móga K. 2019: Erőforrás vagy veszélyforrás? az Aknaszlatinai (Solotvyno) sóbányák múltja, jelene és jövője. / Georesource or geohazard? Past, present and future of the salt mines in Solotvyno. GeoMetodika – Földrajz szakmódszertani folyóirat. ELTE. Budapest http://tef.elte.hu/PDF/MogaEtAl2019_Sokarszt_Geometodika.pdf
6. Д.Д. Фодор – О.О. Бергхауер – А.А. Товт – Н.К. Олаг: Дослідження найважливіших атракцій спадщинного туризму Закарпатської області. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Рекреаційно-туристичний потенціал регіонів України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку». Луцьк 15–16, 2019
7. Fodor Gyula – Beghauer Sándor – Tóth Attila: Kárpátalja vallási szerkezete 1915-ben a görögkatolikus egyházmegyei sematizmus alapján. Debrecen Süli-Zakar István emlékkötet. Didakt Kft, Debrecen, 2018, o- 80-89- ISBN:978-615-5212-60-4
8. Berghauer S. – Fodor Gy.: Az örökségturizmus helye és jelentősége Kárpátalja idegenforgalmában. In. Kárpátalja Kollógium – Bereg, Máramaros, Ugocsa és Ung Kollégium. Szerk. Molnár E. – Espán M. Antalógia Kiadó, Lakitelek 2018. pp. 291-298
9. Бергхауер Олександр – Товт Атілла: Туристична оцінка природних ресурсів Берегівського району Закарпатської області і «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації». Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, 2017, pp. 39-41.
10. Бергхауер Олександр – Фодор Дюло – Товт Атілла: Туристична оцінка природних ресурсів Мукачівського району Закарпатської області і «Регіон – 2017: стратегія оптимального розвитку». Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2017, pp.35-38 ISBN: 978-966-285-435-0
11. Бергхауер О. О., Фодор Д. Д., Товт А. А. Дослідження туристичних властивостей Сваліявського району – визначення туристичних центрів за допомогою квантитативних та геоінформаційних методів. // Матеріали VII. Міжнародної наукової конференції «Актуальні проблеми дослідження довкілля», присвяченої 80-річчю з дня заснування Ботанічного саду Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. ФОП Цьома С. П. – СумДПУ імені А. С. Макаренка, Суми, 2017. – С. 251- 254, УДК 502.3+504.453+57.017
12. Бергхауер О. О., Фодор Д. Д. Попит та пропозиція на ринку туристичних послуг Закарпаття // Матеріали VIII міжнародної науково-практичної конференції «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання» 23 – 24 березня 2017 року. – Черкаси, 2017. ISBN978-966-493-297-1 – С. 273-277
13. Товт Атілла – Фодор Дюло – Бергхауер Олександр: Туристичний потенціал м. Мукачеве на основі порівняння закладів розміщення за статистичними даними та даними системи Booking.com in I Міжнародна науково-практична Інтернетконференція «Актуальні проблеми регіональних досліджень», Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки м. Луцьк, 2017, o. 105-109. ISBN: 978-966-940-127-4
14. Batizi E. 1997: A viski várhegyi fürdő. In: Máramaros megye. Honismereti írások a monarchia korából, Budapest – Beregszász, pp 57–60.
15. Bejdik, O. O. (Бейдик О. О.) 2001: Рекреаційно-туристські ресурси України. ВЦ КНУ, Київ.
16. Berghauer S. 2008a: Cross border relationship and tourism. Shopping tourism in Beregszász. In: Soós K.– Orosz I. (szerk.): Acta Beregsasiensis. A I I. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos közleményei. 2008. VII./2. Ungvár, pp.142–222.
17. Berghauer S. 2009a: Turizmus. In: Baranyi Béla (szerk.): Kárpátalja. MTA Regionális Kutatások Központja, Pécs–Budapest, 2009. IX. fejezet, pp. 33 7–353.
18. Berghauer S. 2009b: Kárpátalja turizmusának kialakulása és ukrajnai jelene. 22 p.
19. Berghauer S. 2010: Turizmus Kárpátalján. In: ModernGeográfia, 2010. 2. szám, 23p.
20. Berghauer S. 2011: A határmentiség és a turizmus játossa összefüggései Kárpátalja magyarlakta területein. In: Tér és Társadalom / Space and Society 25. évf., 4. szám, 2011 pp. 148–163.
21. Berghauer S. – Gyuricza L. 2010: The role of the borderland position in the tourism of Transcarpathia. „Cohesion and Disparities – Regional Management, Peripheral Areas and Sustainable Development in Eastern Europe” – Temesvár, Románia.2010. május 13–16., 9 p.

22. Dancs L. 2003: Turizmus és üdülési szokások Kárpátalja határ menti településein a harmadik évezred küszöbén. In: Süli-Zakar I. (szerk.): Határok és határ mentiség az átalakuló Közép-Európában. Debreceni Egyetem Kossuth Egyetem. Debrecen. pp. 169–178.
23. Deschmann A. 1990: Kárpátalja ümemelekei. Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület, Budapest, 230 p.
24. Donka A. – Gyuricza L. 2002: Az Ukrán–Magyar határtérség magyar oldalának területileg differenciált fejlesztési lehetőségei. Határok és Európai Unió, Szeged. pp. 223–231.
25. Gönczy S. – Szilágyi Zs. – Berghauer S. 2011: A kárpátaljai falusiturizmus lehetséges irányai. XIX. Kárpátaljai Nyári Szabadegyetem. Felsőszinevér, 2011 június 28. – július 3. Előadás, (pdf formátum) 43 p.
26. Sass Enikő, Berghauer Sándor, Tóth Attila, Linc Annamária: The impact of Covid-19 on the tourism activities of Hungarian tourism entrepreneurs in Transcarpathia / A Covid-19 hatása a Magyar idegenforgalmi vállalkozók turisztikai tevékenységére Kárpátalján. Tér és Társadalom | ISSN 2062-9923 Vol. 37 No. 3 (2023) <https://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/3464>
27. Tarpai J. et al.: Kárpátalja magyar szemmel. / Закарпаття очима угорців. Shark Kiadó, Beregszász – Ungvár, 2021.
28. https://www.kmtt.org/pdf/index.php?m=20210715105929&f=Book-toweb_150.pdf
29. <https://www.kmtt.org/pdf/index.php?m=20221025011637&f=Utikonyvweb-ua.pdf>

Географія туризму світу

1. Ткаченко Т. В. (2020): Географія туризму. Навчальний посібник. Харківський національний аграрний університет, Харків
2. Романів П., Жук І. (2013): Основи туризму. Навчально-методичні матеріали, Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів
3. Смаль І. (2011): Географія туризму. Навчальний посібник. ПП Лисенко М. М., Ніжин
4. Макієнко О. А. (2020): Географія туризму. Методичні рекомендації для дистанційної підготовки до семінарських занять та самостійної роботи студентів закладів вищої освіти спеціальності «Туризм», Херсон
5. Кузик С. П. (2011): Географія туризму. НП. К.: Знання Мальська М. П.–Антонюк Н. В.–Ганич Н. М. (2008): Міжнародний туризм і сфера послуг. Підручник. – К.: Знання. – С. 14-23.
6. Петранівський В. Л.–Рутинський М. Й. (2006): Туристичне краєзнавство. Навчальний посібник. К.: Знання
7. Dávid Lóránt, Remenyik Bulcsú (2013): Turisztikai erőforrások: a földrajzi alapoktól a termékfejlesztésig. Gyakorlatorientált tankönyv és kézikönyv. Eszterházy Károly Főiskola, Eger
8. Gyuricza L. (2008): A turizmus nemzetközi földrajza. Dialóg Campus, Budapest–Pécs
9. Michalkó Gábor (2007): Turizmusföldrajz és humánökológia. Fejezetek a természet, a társadalom és az ember turizmushoz fűződő viszonyáról. Kodolányi János Főiskola–MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest–Székesfehérvár
10. Bodnár L. (2000): A turizmus földrajzi alapjai (Географічні основи туризму). Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
11. Kovács Lászlóné–Vizi István (2000): Idegenforgalmi és vendéglátóipari ismeretek. Alto Kiadó és Nyomda, Székesfehérvár
12. Michalkó G. (2004): A turizmuselmélet alapjai. Turizmus Akadémia I., Székesfehérvár
13. UNWTO Tourism Highlights. 2020 Edition

Географія туризму України

1. Домбровська С. М. Краєзнавство, країнознавство та географія туризму : опорний конспект лекцій [для всіх форм навчання спец. 242 «Туризм»] / С. М. Домбровська. – Х. : НУЦЗУ, 2019. – 319 с
2. Білоус С. В., Красько А. Б., Безручко Л. С. Підвищення конкурентних переваг готельно-ресторанних та туристичних підприємств за допомогою методів менеджменту. Економіка та суспільство. 2021. № 23. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/162/156>.
3. Бірюкова Ю. А. Розвиток туристичного готельного бізнесу в рамках моделі державно-приватного партнерства. Ефективна економіка. 2021. № 6. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2021/205.pdf.
4. Бойко М., Бовш Л., Охріменко А. Кризостійкість туристичного бізнесу в умовах воєнного стану. Товари і ринки. 2022. № 2. С. 31–47.

5. Брич В. Я., Охота В. І. Основні фактори впливу на функціонування готельно-ресторанних комплексів та туризму в Україні. *Економіка & держава*. 2018. № 8. С. 9–12.
6. Бабич Ю. П., Примаць Т. Ю. Сучасні методи просування та стимулювання збуту туристичних продуктів за допомогою соціальних мереж. *Економіка та суспільство*. 2020. № 22. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/131/126>.
7. Бабікова К. О. Формування еколого-економічного механізму збалансованого розвитку рекреаційного туризму в контексті євроінтеграції. *Ефективна економіка*. 2021. № 6. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2021/72.pdf
8. Гавдей С. В. Формування новітніх чинників розвитку туристичної галузі в умовах пандемії. *Економіка та суспільство*. 2020. № 22. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/133/128>.
9. Гребенюк Г. М., Марценюк Л. В., Задоя В. О., Пікуліна О. В. Трансформація та розвиток підприємств ресторанного бізнесу України в умовах пандемії. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 7. С. 14–19. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2021/4.pdf.
10. Гуменюк А. М. Порівняльний аналіз сучасних підходів до визначення сутності поняття "сфера гостинності". *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 1. С. 55–60. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2022/10.pdf
11. Збарський В. К., Грибова Д. В. Сучасні особливості розвитку туристичної галузі в Україні. *Економіка та держава*. 2020. № 4. С. 81–84. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/4_2020/16.pdf.
12. Любіцева О. О., Сировець С. Ю., Урбанська Д. С. Туризм в системі транскордонного співробітництва України. *Географія та туризм*. 2021. Вип. 57. С. 9–16. URL: <http://www.geolgt.com.ua/images/stories/zbirnik/vipusk57/v572.pdf>.
13. Монастирський В. Р., Бордун О. Ю., Манько А. М. Тенденції розвитку екологічного туризму у Польських Татрах та Українських Карпатах. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 60. С. 139–143. URL: http://www.marketinfr.od.ua/journals/2021/60_2021/28.pdf.
14. Погребняк Л., Дудяк Р., Бугіль С. Вплив пандемії COVID-19 на стан туристичного та рекреаційного бізнесу в Україні. *Аграрна економіка*. 2020. Т. 13. № 3-4. URL: http://agrarianeconomy.kl.com.ua/agrarianeconomy/imageshttp://agrarianeconomy.kl.com.ua/agrarianeconomy/images/docs/ae_2020_13_3-4/AE-13_3-4_8.pdf.
15. Саковська О. М. Сільський зелений туризм як перспективний напрям економічного розвитку України. *Бізнес-навігатор*. 2020. № 3. С. 47–53. URL: http://business-navigator.ks.ua/journals/2020/59_2020/10.pdf.

Допоміжна:

1. Домбровська С. М. Краєзнавство, країнознавство та географія туризму : опорний конспект лекцій [для всіх форм навчання спец. 242 «Туризм»] / С. М. Домбровська. – Х. : НУЦЗУ, 2019. – 319 с
2. Білоус С. В., Красько А. Б., Безручко Л. С. Підвищення конкурентних переваг готельно-ресторанних та туристичних підприємств за допомогою методів менеджменту. *Економіка та суспільство*. 2021. № 23. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/162/156>.
3. Бірюкова Ю. А. Розвиток туристичного готельного бізнесу в рамках моделі державно-приватного партнерства. *Ефективна економіка*. 2021. № 6. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2021/205.pdf.
4. Бойко М., Бовш Л., Охріменко А. Кризостійкість туристичного бізнесу в умовах воєнного стану. *Товари і ринки*. 2022. № 2. С. 31–47.
5. Брич В. Я., Охота В. І. Основні фактори впливу на функціонування готельно-ресторанних комплексів та туризму в Україні. *Економіка & держава*. 2018. № 8. С. 9–12.
6. Бабич Ю. П., Примаць Т. Ю. Сучасні методи просування та стимулювання збуту туристичних продуктів за допомогою соціальних мереж. *Економіка та суспільство*. 2020. № 22. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/131/126>.
7. Бабікова К. О. Формування еколого-економічного механізму збалансованого розвитку рекреаційного туризму в контексті євроінтеграції. *Ефективна економіка*. 2021. № 6. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2021/72.pdf
8. Гавдей С. В. Формування новітніх чинників розвитку туристичної галузі в умовах пандемії. *Економіка та суспільство*. 2020. № 22. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/133/128>.
9. Гребенюк Г. М., Марценюк Л. В., Задоя В. О., Пікуліна О. В. Трансформація та розвиток

- підприємств ресторанного бізнесу України в умовах пандемії. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 7. С. 14–19. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2021/4.pdf.
10. Гуменюк А. М. Порівняльний аналіз сучасних підходів до визначення сутності поняття "сфера гостинності". Інвестиції: практика та досвід. 2022. № 1. С. 55– 60. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2022/10.pdf
  11. Збарський В. К., Грибова Д. В. Сучасні особливості розвитку туристичної галузі в Україні. Економіка та держава. 2020. № 4. С. 81–84. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/4_2020/16.pdf.
  12. Любіцева О. О., Сировець С. Ю., Урбанська Д. С. Туризм в системі транскордонного співробітництва України. Географія та туризм. 2021. Вип. 57. С. 9–16. URL: <http://www.geolgt.com.ua/images/stories/zbirnik/vipusk57/v572.pdf>.
  13. Монастирський В. Р., Бордун О. Ю., Манько А. М. Тенденції розвитку екологічного туризму у Польських Татрах та Українських Карпатах. Інфраструктура ринку. 2021. Вип. 60. С. 139–143. URL: http://www.marketinfr.od.ua/journals/2021/60_2021/28.pdf.
  14. Погребняк Л., Дудяк Р., Бугіль С. Вплив пандемії COVID-19 на стан туристичного та рекреаційного бізнесу в Україні. Аграрна економіка. 2020. Т. 13. № 3-4. URL: http://agrarianeconomy.kl.com.ua/agrarianeconomy/imageshttp://agrarianeconomy.kl.com.ua/agrarianeconomy/images/docs/ae_2020_13_3-4/AE-13_3-4_8.pdf.
  15. Саковська О. М. Сільський зелений туризм як перспективний напрям економічного розвитку України. Бізнес-навігатор. 2020. № 3. С. 47–53. URL: http://business-navigator.ks.ua/journals/2020/59_2020/10.pdf.

Інформаційні ресурси

1. Зелений туризм (сільський відпочинок в Україні) URL: www.ruraltourism.com.ua.
2. Державний реєстр нерухомих пам'яток України URL: <https://vue.gov.ua/>
3. Культурна спадщина Закарпатської області. URL: <https://zakarpato.blrch.gov.ua/kulturna-spadshhyna-zakarpatskoji-oblasti>
4. Музейний простір України URL: www.ukrmuseum.org.ua.
5. Офіційний сайт департаменту туризму Міністерства культури і туризму України URL: <http://www.tourism.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Держкомстату України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Пам'ятки України URL: <http://www.heritage.com.ua>
8. Презентаційний туристичний сайт Закарпатської області URL: www.transcarpathiatour.ua.
9. Спілка сприяння сільського зеленого туризму Україні URL: www.greentour.com.ua.
10. Українська спадщина (Історико-культурна спадщина України: пам'ятники історії, мистецтво, архітектура. Портал Науково-дослідного інституту пам'ятко-охоронних досліджень) URL: www.heritage.com.ua
11. Українсько-польський туристичний портал, Рада з туризму Карпатського регіону URL: www.tourism-carpathian.com.ua.
12. Cultural Landscapes Of Ukraine In The Context Of Sustainable Development URL: <https://www.researchgate.net/publication/346966671>
13. UNESCO Database of National Cultural Heritage Laws Updated. URL: <https://en.unesco.org/news/unesco-database-national-cultural-heritage-laws-updated>
14. UNWTO Tourism Highlights, 2020 URL: <http://www.unwto.org/pub>.

4. Рекреаційні комплекси світу

1. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг: навч. посібник / В. В. Величко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. – 202 с.
2. Масляк П.О. Рекреаційна географія. [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://libfree.com/193036331-turizmrekreatsiyna_geografiya_maslyak_po.html
3. Основи рекреалогії (економіко-екологічний та маркетинговий аспект): навч. посіб. / І.О. Гродзинська, С.Г. Нездоймінов, О.В. Гусева, А.В. Замкова. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 264 с.
4. Покоłodна М. М. Конспект лекцій з дисципліни «Рекреаційні комплекси світу (в тому числі турресурси України)». Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. — Х. : ХНАМГ, 2012. – 174 с.
5. Полчанінова І.Л. Рекреаційні комплекси світу: конспект лекцій / І.Л. Полчанінова, М.М. Покоłodна; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2021. – 182 с.

6. Рекреаційні комплекси світу: конспект лекцій / Укладач А.Л. Помаза-Пономаренко. – Харків: НУЦЗУ, 2020. – 154 с.
7. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. Навчальний посібник / Н.В. Фоменко — К.: Центр навчальної літератури, 2007. — С. 312
8. Révész L. – Müller A. – Herpainé Lakó J. – Boda E. – Bíró M. 2015: A rekreáció elmélete és módszertana 1. Eszterházy Károly Főiskola Líceum Kiadó, 120 p.

5. Історія туризму

1. Федорченко В. К. – Дьорова Т. А.: Історія туризму в Україні. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, Вища Школа, Київ 2012
2. Лиман С. І. Історія туризму : навчальний посібник : (для студентів спец. "Туризм") /Сергій Іванович Лиман, Анатолій Юрійович Парфіненко, Іван Сергійович Посохов ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна; гол. ред. В. І. Кочубей. – Суми: Університетська книга, 2018. – 371 с.
3. Michalkó G.: A turizmuselmélet alapjai. Turizmus Akadémia I., Székesfehérvár 2004
4. Устименко Л. М., Афанасьєв І.Ю.: Історія туризму. Навчальний посібник. К.: Альтерпрес 2005. 320 с.
5. Berghauer S.: Kárpátalja turizmusa / Туристичне краєзнавство Закарпаття. Főiskolai jegyzet. II. RF KMF. Beregszász, 2014
6. Brenzovics László et al. (szerk.) Kárpátalja története örökség és kihívások. Monográfia. II. RF KMF – „RIKU” Kft., Beregszász–Ungvár, 2021
7. Олександр БЕРГХАУЕР – Гейзо ПАПП – Атілла ТОВТ – Наталія ОЛАГ: Історія туризму / Turizmustörténet. Методичні вказівки / Módszertani útmutató до практичних занять та виконання контрольної роботи з дисципліни / a gyakorlati feladatok teljesítéséhez és a modulzáró dolgozatok megírásához. Берегове / Beregszász 2022р. / 2022
8. Berghauer Sándor: Kárpátalja turizmusának kutatástörténete. In: Barkáts, Jenő (szerk.) Fıatal kárpátaljai magyar kutatók a természettudományi kutatásban. Beregszász, Ukrajna : II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (2004) 118 p. pp. 79-83. , 5 p.

6. Правове регулювання туристичної діяльності

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України, 1996, №30. ст.141.
2. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2001, № 25-26, ст.131.
3. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356.
4. Кодекс законів про працю України. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
5. Сімейний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2002, № 21-22, ст.135.
6. Житловий кодекс України // Відомості Верховної Ради, 1983, Додаток до № 28, ст.573.
7. Закон України “Про судоустрій” // Відомості Верховної Ради, 2016, № 31, ст.545.
8. Закон України “Про туризм” від 15.09.1995 (N 324/95-ВР).
9. Закон України “Про ліцензування видів господарської діяльності” від 02.03.2015 (№ 222-VIII).
10. Закон України “Про стандартизацію” від 05.06.2014 (№ 1315-VII).
11. Закон України “Про страхування” від 07.03.1996 (№ 85/96-ВР).
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 р. № 991 “Про затвердження Ліцензійних умов провадження туруператорської діяльності”.
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2002 № 583 “Про затвердження Державної програми розвитку туризму на 2002-2010 роки”.
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.03.2006 № 297 “Про затвердження порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)”.
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 № 803 “Про затвердження Порядку встановлення категорій готелям та іншим об’єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)”.
16. Указ Президента України № 973/99 від 10.08.1999 “Про основні напрямки розвитку туризму в Україні до 2010 року”.
17. Указ Президента України № 127/2001 від 02.03.2001 “Про підтримку розвитку туризму в Україні”.
18. ДСТУ 4527:2006 “Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення” від 28.02.2006.
19. ДСТУ 4268 “Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги”.
20. ДСТУ 4269 “Послуги туристичні. Класифікація готелів”.

7. Основи безпеки в туристичній діяльності

1. Про туризм: Закон України від 18.11.2003 р. № 1282–IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 24.09.2019).
2. Чорненька Н. В. Безпека туризму: навч. посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. 188 с.
3. Козинець В. М. Безпека життєдіяльності у сфері туризму: навчальний посібник. К.: Кондор, 2006. 576 с.
4. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування: монографія. Львів: ЛДУФК, 2017. 340 с.
5. Turizmusbiztonság, Dialóg Campus, Budapest, 2020, szerk. Michalkó Gábor, Németh József, Ritecz György

8. Маркетинг у туризмі

1. Маркетинг у туризмі: навч. посіб. / Ю.Б.Забалдіна, Н.О. Роскладка, В.В.Білик, Т.П.Дупляк. – К. КНТЕУ, 2020. – 632 с.
2. Мальська М., Мандюк Н (2017) Основи маркетингу в туризмі. Л., 336 с.
3. Летуновська Н., Люльов О. (2020) Маркетинг у туризмі. – Суми, 270 с.

9. Основи наукових досліджень

1. М. Корягін, В. Чік Основи наукових досліджень: навч. посібник. – К. 2019, 492
2. В. Медведєва Основи наукових досліджень: практикум. – К. 2017, 84.
3. Колесников А. Основи наукових досліджень: практикум. – К. 2019, 144.
4. Kóródi Márta (ed. et al.) Turizmus kutatások módszertana. Pécsi Tudományegyetem, Pécs, 2011

10. Організація готельного господарства

1. Брич В. Я., (...), Кушнірук Г. В., Рутинський М. Й., Сусол Н. Я. Та Ін. (2020): Організація готельно-ресторанної справи: Навч. посібник / За заг. ред. проф. Брича В.Я. – Київ : Видавництво ЛіраК – 484 С. ISBN 978-617-7844-16-6
2. Bártfai E. (2004): Szállodai Alapismeretek. Bgf Kereskedelmi, Vendéglátóipari És Idegenforgalmi Főiskolai Kar, Budapest, P. 207
3. Bártfai E. (2004): Szállodai Alapismeretek. Mellékletek. Bgf Kereskedelmi, Vendéglátóipari És Idegenforgalmi Főiskolai Kar, Budapest, P. 225
4. Szalók Cs. – Fehér T.Né (2007): Szálláshelymenedzsment. Bgf Kereskedelmi, Vendéglátóipari És Idegenforgalmi Főiskolai Kar, Budapest, P. 133
5. Ковешніков В. С., Мальська М. П., Роглев Х. Й. (2015): Організація готельно-ресторанної справа. Навчальний посібник, Кондор, Київ, 751 С.
6. ДСТУ 4269 (2003): «Послуги туристичні класифікація готелів» (http://www.dnaop.com/html/29982/doc-%d0%94%d0%a1%d0%a2%d0%a3_4269_2003)
7. Мальська М. П., Пандяк І. Г. (2009) Готельний Бізнес: Теорія Та Практика. Навчальний Посібник.- К.: Центр Учбової Літератури, 472 С.
8. Лук'янов В. О., Мунін Г. Б. (2014): Організація Готельноресторанного Обслуговування. Навч. Пос. Вид. 2-Ге. – К.: Кондор-Видавництво, 346 С.
9. Головка О.М., Кампов Н.С., Махлинець С.С., Симочко Г.В. (2012): Організація Готельного Господарства. Навч. Пос. – К.: Кондор-Видавництво, 338 С. <http://endre.bartfai.sciterra.com/#media>

11. Туристичне краєзнавство

1. Поколюдна М.М.: Туристські ресурси України: підручник / М.М. Поколюдна, Т.В. Гордієнко, І.Л. Полчанінова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2019. – 222 с.
2. Sass E. – Berghauer S. (szerk.) (2019): Kárpátalja magyarul lakta területeinek turisztikai helyzetfelmérése. Kutatási beszámoló. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács. Beregszász.
3. Berghauer S. – Sass E. (szerk.) (2019): A kárpátaljai magyarság turizmusfejlesztési stratégiája. Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács. Beregszász.
4. Kóródi M. (szerk.) (2020): Turizmus a Kárpát-medencében. Debreceni Egyetem, Campus Kiadó.

12. Організація ресторанного господарства

1. Брич В. Я., (...), Кушнірук Г. В., Рутинський М. Й., Сусол Н. Я. та ін. 2020: Організація готельно-ресторанної справи: навч. посібник / за заг. ред. проф. Брича В.Я. – Київ: Видавництво Ліра-К – 484 с. ISBN 978-617-7844-16-6
2. Архіпов В.В.: Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства. Навчальний посібник. – К: 2009 р. (https://pidruchniki.com/1584072023485/turizm/organizatsiya_obsługovuvannya_u_zakladah_restorannogo_gospodarstva)
3. Архіпов В.В., Іванникова Т. В.: Ресторанна справа. Асортимент, технологія і управління якістю продукції в сучасному ресторані Навчальний посібник. – К: 2007. р.
4. Брич В. Я., (...), Кушнірук Г. В., Рутинський М. Й., Сусол Н. Я. та ін. 2020: Організація готельно-ресторанної справи: навч. посібник / за заг. ред. проф. Брича В.Я. – Київ : Видавництво Ліра-К – 484 с. ISBN 978-617-7844-16-6
5. Buzás G. – B. Kiss A. – Sahin-Tóth Gy. 2008: Italismeret. Képzőművészeti Kiadó, Budapest.
6. Kiss I. 2002: Vendéglátói technológia I. Felszolgálati ismeretek. Szaktudás kiadóHáz Rt., Budapest
7. Tusor A. – Sahin-T. Gy. 2004: Gasztronómia. Étel és italismeret. Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Kft., Budapest.
8. Voleszák Z. 2014: 10045-12 Gazdálkodás – Vendéglátó gazdálkodás. Sopron

13. Економіка ціноутворення в галузі туризму

1. Грановська В.Г.: Економіка туризму- навч. посібник / Грановська В.Г., Крикунова В.М., Морозова О.С. – Одеса, Олді, 2021, 316 с.
2. Березін О.В.: Ціноутворення в туристичному бізнесі- навч. посібник / Березін О. В., Карпенко Ю. В. – Суми : Університетська книга, 2019, 168с.
3. Яркіна, Н. М. Економіка підприємства: навч. посібник / Н. М. Яркіна. – 2-ге вид.,перероб. і допов. – Київ : Ліра-К, 2017. – 596 с..
4. Сагалакова, Н. О. Туризм: бізнес-процеси, ціни і ціноутворення : монографія / Н. О. Сагалакова. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 416 с.
5. Городня Т. А. Економіка туризму: теорія і практика : навч. посіб. / Т. А. Городня, А. Ф. Щербак. – Київ : Кондор, 2015. – 436 с.
6. Мальська М.П.: Економіка туризму: теорія та практика: підручник. / М.П. Мальська, М.Й. Рутинський, С.В. Білоус, Н.Л. Мандюк. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 544 с. ISBN 978-617-673-225-9
7. Lőrincz Katalin – Sulyok Judit (szerk.): Turizmusmarketing. Veszprém, Akadémiai Kiadó, 2017
8. Kalmárné Rimóczi Csilla – Hering Krisztina (szerk.): Turisztikai magatartás és turizmusmarketing esettanulmányok. Neumann János Egyetem, Kecskemét, 2019.

15. Менеджмент у туризмі

1. Менеджмент у туризмі: Курс лекцій / укл. Г.Щука. -Берегове, 2021. 236 с.
2. Менеджмент у туризмі: методичні вказівки до практичних (семінарських) робіт / Г.Щука, Н.Олаг. Берегове, 2022. – 99 с.
3. Менеджмент у туризмі: методичні рекомендації до самостійної роботи / Г.Щука. Берегове, 2022. – 97 с.
4. Білоусов О.М. Менеджмент туристичної галузі : підручник / О. М. Білоусов, О. Є. Лугінін, О. С. Морозова, Л. В. Соколова. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 580 с.
5. Плецан Х. В. Тайм-менеджмент. Самоменеджмент в сфері туризму: навчально-методичний комплекс / Х. В. Плецан. – Київ : Ліра-К, 2018. – 140 с.

16. Інформаційні системи та технології в туризмі

1. Берко А. Ю.: Системи баз даних та знань. Книга 1. : Організація баз даних та знань / Берко А. Ю., Верес О. М., Пасічник В. В. Львів : "Магнолія-2006", 2017. 440 с.
2. Берко А. Ю.: Системи баз даних та знань. Книга 2. : Системи управління базами даних та знань/ Берко А. Ю., Верес О. М., Пасічник В. В. Львів : "Магнолія-2006", 2018. 584 с.
3. Грайворонський М. В.: Безпека інформаційно-комунікаційних систем / Грайворонський М. В., Новіков О. М. :Київ : Видавнича група ВНУ, 2009. 608 с.
4. Скопень М. М.: Інформаційні системи і технології в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі / Скопень М. М., Сукач М. К., Будя О. П. та ін.. Київ : Ліра-К, 2018. 756 с.

5. Grotte, J. (2019) „Az információs és kommunikációs technológia hatása a turisztikai szolgáltatókra, különös tekintettel az utazásszervezőkre és -közvetítőkre”, Marketing & Menedzsment, 44(3), o. 63–67. Elérhető: <https://journals.lib.pte.hu/index.php/mm/article/view/444>
6. Ráthonyi Gergely Gábor - Innovatív információtechnológiák alkalmazása a turizmusmenedzsmentben. PhD-értekezés, Debrecen, 2016.